LAURENTII TERRANEI

Ph. & Med. Doct. Colleg. Taur.

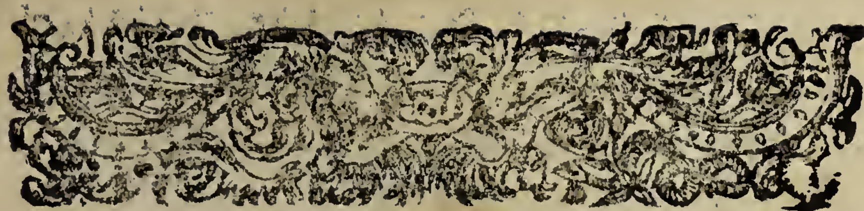
DE GLANDULIS UNIVERSIM, ET SPECIATIM AD URETHRAM VIRILEM NOVIS.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud THEODORUM HAAK, & SAMUELEM LUCHTMANS. 1729.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

Illustrissimo Amplissimoque D.
D. JOANNI BAPTISTÆ DE AURIA
Marchioni Ciriaci, & Mari, Comitis
Petrælatæ, & Dulcini, Vallis Ecclesiæ
Condomino, Domino supremo Te-
stici & Cesii, S. S. Mauritii, & La-
zari Majorum insignium Equi-
ti, Prioratus Ripaliæ Com-
mendatario, Ducatus Au-
gustæ Gubernatori, &
Magno Baglivo,
Et S. R. C. Castrorum Præfecto.

LAURENTIUS TERRANEUS
Servus, Subditus, Medicus
S. P.

USPICEM *mihi novum non invoco, dum aliquem* AB AURIA *Heroem mihi Patronum efflagito, Illustrissime Amplissimeque Domine, Ab illâ videlicet Stirpe Nobilissima, cujus in solo primam in lucem prodiisse, sub umbrâ crevisse, cujusque Taurinum transplantatæ sequarem fuisse gloriari hoc quoque*

 potest

potest familia mea, fidelius subdita æquissimæ Dominationi, devotius addicta amplissimæ Dignitati, firmiùs obstricta largissimæ Beneficentiæ, Excelsæ, Potentis Nobilissimæ Domus Tuæ, præcipui, ne dicam Unici, præsidii, & decoris meæ.

Terrere, fateor, tenuis hujusce dedicationis audaciam debuisset ipsa vel AURIACI *nominis Magnitudo, ex* ARBOREIS (a) *Narbonæ Comitibus fœlicissimè Auspicati; Ab Amplissimis Urbis, & Classis Januensis Præfectis* (b) *magno regimine, multâ victoriâ Reipublicæ suæ utilissimis inclytè propagati.* AURIACUM *nomen, quod æternâ gloriâ illustravit alter ille Neptunus,* (c) *Galliæ, indéque Germaniæ exercituum Imperator Strenuus, Prudens, Fœlix: Reipublicæ suæ, Imperii, Fidei hostibus non modò, sed magis Fortunæ, & Patriæ in Principem suum invocanti, invictus, magnanimus* HEROS, *quem Imperii columen Melphidis Principatus cum grandioribus titulis à Cæsare collatus; Patriæ Patrem, ac Assertorem æternum publicæ Statuæ decus, plaudente Civium gratitudine erectum, atque observatum: Sæculi sui miraculum ac Virum incomparabilem plenæ eôdem Historiæ* (d) *magnificè contestantur.*

Moratur Certè meam Patrocinii Tui ambitionem, VIR AMPLISSIME, *illa, quâ suprà communem Nobilium sortem emicuere majores Tui,* (e) *Dignitas Supremi Principatûs, atque Dominii Urbis, & Vallis, quæ licet ditionis amplitudine paucis inter Ligusticas, cœli profectò temperie, atque clementiâ, Soli amænitate, ac beneficentiâ, populi frequentiâ, ingenio, fortitudine nulli cedit. Cu-*

jus

(a.) Ab Ardoino, *Sansovin. Famil. Illustr.*

b Uberto, Conrado, Lamba, Pagano, Philippo, Luciano, Petro Antonio, Thoma, *Sansovin. Ibid.*

(*c.*) Andreas.

(*d.*) *Lorenzo Capelloni Hist.*

(*e.*) Fridericus Nicolaus, Raphael, duo Dominici, alter Nicolaus, Hieronymus.

jus dominium ut gloriosissimum, ac potens fuit Majoribus Tuis, atque Principibus, æquitate ac munificentiâ erga suos, rerum omnium ac præsertim militaris, in primis maritimæ præfecturæ peritiâ apud maximos Europæ Principes summo in honore habitis, (f) *ita ejusdem in Regnum sub-alpinum adjectio finitimis invidiosa, Sabaudis fœlicissima fuit: dum & prioribus bellis victa, sed fida, ultimò sola inter Sabaudo-Ligures se solâ victrix, præsenti ideò intacta, Regno portus tutissimi, Regiique Principibus asyli loco, gloriosissima semper stetit* ONELIA.

(f.) De quibus *Aug. Justinianus Ann. Gen. Ughellus, & August. ab Ecclesia coron. Real. part.* 2.

Pretiosior tamen adhuc, quàm ditionis ad Regiam potestatem, visa est Familiæ Tuæ ad Pedemontanam Aulam accessio: Illius nempe Familiæ, quæ ut Heroes (quorum dici seminarium potest) Celsissimis totâ Europâ Principibus suffecerat, omnes jam, seque totam devovit Sabaudiæ Augustis. Quam ideo grandium compensatione Feudorum, primariis Dignitatibus, muneribus, ac favoribus eximiis excepere semper Regi Principes, Aula gratulationibus, Regnum universum amore, admiratione, plausu; utpote ad Regem columinis, ad Aulam ornamenti, ad Regnum fœlicitatis pars magna: Quod non modò in ATAVO, AVO *ac* PATRE TUO *summis dignitatibus, Classis Pedemontanæ Præfecturis, Supremis Regii stabuli, atque Palatii Magisteriis, supremoque Torque decoratis toto coram orbe enituit, sed in Te Maximè,* ILLUSTRISSIME ATQUE AMPLISSIME DOMINE, *in quo omnigenæ eruditioni mirabiliter copulatur Rerum Militarium peritia singularis, ac magnanimitas, ut in ar-*

mis tum Cæsareis, tum Sabaudis bello Hungarico, & Pedemontano, ibi catholicæ Fidei Voluntarius Miles, hîc Prætoriæ cohortis Subcenturio, ubique Heroicus Cæsaris, atque Victorii Magni triumphos promoveris, Tuáque ex parte feceris; cujus Natalium Granditas, alloquii Ornatus, actionis Magnificentia, atque in publicis, Aulicis, Regiisque negotiis Peritia Maximè claruit in illis tum ad Christianissimum Regem, & Burgundiæ Ducem, tum ad Philippum in Hispanias amplissimis utriusque nuptialis fœlicitatis Legationibus, magno triplicis Aulæ, Gallicæ, Hispanæ, Sabaudæ consensu; gratulatione, plausu. Hinc accessit Nobilissima dignitas Gubernatoris, ac Supremi Prætoris Ducatûs Augustani, & Castrorum Præfecti. Hinc majora parat Princeps, plura parat Fortuna; Ille ut Dignitatibus parem, Hæc ut Dominiis ampliorem faciat Majoribus Tuis, ut meritis parem agnoscit, & quóque Majorem.

Prætereo (quos præterire mea non potest erga Ipsos reverentia) Illustrissimos ac Reverendissimos Abbatiarum Præsules PATRUUM *ac* FRATREM *mentis sublimitate, animi magnitudine, morum nobilitate gravissimos, & ornatissimos Viros, qui Doctrinæ præstantiam, virtutis splendorem, Religionis dignitatem, Auctoritate, exemplo, specie ipsâ sustinent, confirmant, extollunt. Prætereo ex Fratribus Tuis Amplissimis illum militaris scientiæ, operæ, dignitatis Peritiâ, prudentiâ, strenuitate Heroem, opere fortissimum Militem, Dignitate meritissimum Equitum Catapultariûm Magistrum, & Supremum turmarum Ductorem. Nec non* CAROLUM FRANCISCUM

[Margin: Thomam, Alexandrum.]

[Margin: Paulum, Dominicum Hyacinthum.]

CUM *Hierosolymitanum Equitem generosissimum, Dertonæ Commendatarium, qui in bello Peloponesiaco pro Religione, in Pedemontano pro Subalpino Rege fidissimus, prudentissimus, ac strenuissimus miles ac Ductor fuit. Nec patitur justa Te ad loquentis Epistolæ brevitas ut debitâ prosequar laude Primogenitum egregiæ, præclaræque indolis Filium, qui Gloriæ, & grandioribus Aulæ Dignitatibus adolescens, magnis jam virtutibus orditur Virum, scilicet Patrem.*

Ut Patrias Laudes sentiat esse suas. *Martial. lib. 6 Epig. 38.*

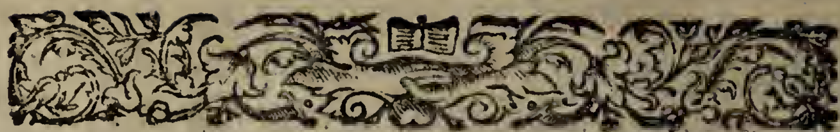
Atque Secundo-genitum.

Mens Cui sublimis supra genus eminet ipsum. *Ovidius eleg. 3. de Ponto.*

Grandius ingenio nec sibi nomen inest.

Præclara Majorum gesta se ipsis æterna, imitatione perennaturi, Rerum, bonorumque Studiorum omnium Scientiâ, virtutum omnium, maximèque equestrium cultu.

Audax profectò, qui velit immensum Familiæ Tuæ decus ingenti etiam Volumine complecti; ineptus, qui brevibus scriptis attingere: Mihi is unicè animus fuit ostendere quot fuerint Majoribus meis, quot mihi adsint Patroni, quantus ex his Tu maximus mihi rebusque meis Mœcenas occurras, quem majori ex susceptis Beneficiis fiduciâ exorare possim, atque sperare ut tenue hoc non voluntatis obsequium modò, sed debitum, humanitate suscipias, Splendore ornes, summæ authoritatis Clientelâ tuearis, permittens libellum illo nomine illustrari, quo Amplissimæ totâ Italia Familiæ Illustres spectantur. Inter quas semper emineat Tua, in qua Tu Vigeas diu.

PRÆFATIO.

RES, quam aggredior, ut non temere omnino ſuſcepta videatur, ut tota pateat; velut candidè ſcribenti par eſt, legenti non inutile penitus, ſaltem non adeò grave: præfari primùm juvabit occaſionem, quæ fuerit tentandæ, modum, quis inventæ ac inveniendæ Rei, quam hôc aditu facto intimiùs penetrabo, fuſiùs exponam, oculisque ſubjiciam.

Operis Occaſio. Inter privatam Anatomen, cui quòd adeſſem non utilitatis minus quàm honoris capiebam, forte contigerat, ut de propudioſo Gonorrhœæ morbo, ejuſque ſedê potiſſimùm incideret ſermo. Inter multiplices, quæ in medium afferebantur, ſententias, altera erat quæ Gonorrhœæ ſedem Proſtatas aſſignat, altera quæ ipſam Penis ſubſtantiam; hæcque *Sydenhamii*, (a) quam fuſiùs exponit *Muſita-*

(a) *Epiſt. ad Henr. Pamam De Luis Ven. hiſt. & cur.*

ſitanus, (b) diverſo tamen theoremate. Prima communi opinione recepta mihi magis arridebat; pro ſecunda tamen, quum *Sydenhamii* magna eſſet apud me & gravis auctoritas, propter eximiam Viri in Re Medica prudentiam, & ſcribendi candorem cum gravitate conjunctum, pro Egregii, inquam, Viri ſententia tenaciùs aliquandiu contendebam, ut eandem ſua probabilitate donarem, & ad veri ſimilitudinem aptè ſe habere demonſtrarem: eo maxime quòd facilius videretur venerea miaſmata, per occurrentes facilè poros, Penis ſubſtantiam ſubire, quàm totam Urethræ longitudinem tranare, & in imos profundè aditus agi, ut Proſtatis labem inferrent. Donec dubitare cœpi de ſententia plurimas ob rationes, tum quas ſapiens illud colloquium, tum quas meæmet meditationes obtulerant: atque ob illam præ cæteris, quòd minimè aſſequerer quibus viis a Penis ſubſtantia, ulcerosâ diatheſi, affecta ſanioſum iſtud, ut putant, in Urethram exſtillaret. Cœpi etiam deſiſtere a ſententia, quæ mihi eò videbatur obſcurior, quòd examinabatur attentiùs: Immo jam planè deſtiteram, niſi altiùs adeò inſediſſet menti *Sydenhamius*, ut minimè quieſcere animo poſſem, ni, vel repudiandæ vel confirmandæ ſententiæ,

(b) *De Lue ven. lib.* 3. *c.* 2. *de Gonorrh.*

tiæ, Encheiresim adhibuissem, qua in suspectis Venere hominum cadaveribus, an saniosi quidpiam in Urethram erumperet, in minùs suspectis, an pusilluli forte meatuli, seu poruli saltem se se proderent ad *Sydenhamii* conjecturam desiderati, attentè perquirerem, & quod in Re Physico-Medica momentosum est, certos in alterutra parte Sensus efficerem.

Eam ob rem, quum Amicorum quorumdam suasu, & Studiosorum rogatu, elapsô nuper annô Anatomicis vacarem, postquam Partes Genitales more Graaffiano exposueram, ac adnotaveram in dato cadavere Spermaticam sinistram Arteriam a sinistra Arteria Emulgente duplici ramo derivatam, laudatis inventis Graaffianis, placuit Urethram seponere, & in Musæum deferendam jubere.

M. D. CC. I.

Ergo diffissam a parte superiori longitudinaliter Urethram, & undequaque inspectam, subductoque compressam digito gemmare ab ostiolis plurimis liquorem sub-viscidum, & ex albo leviter sub-luteolum miror. Hinc avidissimos intendens oculos repetita compressione ad ulteriorem succi emunctionem Urethram sollicito, varièque pertracto; donec passim turgentes, passim emuncti se se apertissimè fassi sunt canaliculi, clarissi-

Detectio.

rissimèque constitit, non morbosum id aut fortuitum quidquam, sed maximè constans esse Naturæ artificium, ut aliæ confirmarunt Urethræ, quarum satis ingentem nobis copiam faciebat *Scantius*, Primarius nunc Legionis Pedemontanæ Chirurgus, cui primò ista communicabam: Atque in expositas frequenter Urethras repetito contuitu, semper indaginis tœdium fonticulorum copiâ, quasi fœnoris quadam exactione pensabam. Hinc toto oculo sequaci Urethram observans, supra Urethræ medium guttas duas reliquis supranotatis majores, duobus hæsitantes foraminulis curiosè notabam. Tum detecti ostiis indicantibus Fluentuli, iisque adacta tenuiori setula permeatîs, totidem Fontes, seu Glandulæ duæ; prætereaque præsides veluti istorum fontium Najades Pseudo-Sphincteris musculi fibræ, quarum imperio lubituque fluxurus juxta diversas necessitates, diversa quantitate, variòque modô liquor ministraretur. Et demum ista versantibus nova occurrebant Prostatarum ostiola, unà cum reculis aliquot observatu facilimis, ultroque obviis.

Hæc sanè ut exigua, ut levidensia prosequi, & Publico exponere nimis vanum ineptumque dubitassem, nisi Philo-

losopho Medico nimis indignum videretur, Deo auctore inditam homini minimam licèt particulam, ut inane quidpiam & nullius momenti despicere, aut saltem negligenter spectare, quam potiùs ut suo plenam artificio ac utilitate machinulam, ut suis quoque morbis obnoxiam, omni excolere studio Mirabilis machinæ observatorem, & restauratorem Medicum decet. Hôc si oculo ista conspicias nihil in iis abjectum, & vile, nihil obscœnum videbitur, quo vel candidior lædi possit modestia, aut nequissima utcumque proritari impudentia.

Vides Humanissime Lector, quid occasionis huic invento fuerit, quid causæ, cur ejusdem, si non pretium, saltem rationem aliquam a me habendam putaverim; illoque Publicum fraudare minùs æquum judicaverim, hoc potissimùm sæculo, ut sapientissimo, sic Rerum Anatomicarum studiosissimo. Levissimis & tenuibus etiam rebus pondus & pretium aliquod novitas ipsa, immo dignum humanæ mentis, humanisque rebus aptissimum curiositatis ingenium conciliat; In rebus potissimùm Anatomicis, quarum nulla est tam nauci tam nihili, quæ (cum præsidem humanæ salutis

tis scientiam semper illustret amplificetque) non sit cum aliquo hominum fructu, ac utilitate conjuncta.

Certè non inutile penitus hoc tenue quantumvis inventum fore confido aliquot istarum partium morbis, Gonorrhæis puta, earumque simptomatibus meliùs exponendis, forte etiam tutiùs curandis; quod mihi per litteras candore, ac eruditione refertas (quibus me & honore, & voluptate cumulavit) plenis authoritate verbis confirmat Vir celebri nomine meritò spectatissimus *Georgius Baglivius*: *Glandulæ Conglomeratæ, & Disgregatæ à Te detectæ circa Urethram virilem, viam satis amplam aperiunt, abstrusas investigandi causas quamplurium Vesicæ, ac Penis Catharrorum, qui usque adhuc in recondito latent.* Quem-ad modum & ille qui in Magna-Græcia Academiæ Incuriosorum, Pythagoricis quondam scholis æmulæ, nomen primus, dignitatem præcipuus, immortalitatem præ cæteris unus dedit, *Hyacinthus Gimma* Dignus certè vicissim totidem laude sapientum, quot Ipse Reipublicæ litterariæ Proceres, Academiæ Socios, inter quos eminet, magnifica laudatione prosequitur, in nobili opere, (a) ubi

(a) *Elogi Academic.*

Il

Il nome altrui ad immortal memoria
Con sua penna sublime erge alle stelle:
atque disertissimo me Elogio magnificentiùs excipiens.

Imit. *De Lemene.*

Così gentil fa al glorioso stile
Soggetto vile, onde virtù si scopra;
Le mie rozze sembianze, e il nome umile
Perchè quallora alti prodigi adopra,
Elegge al suo lavor materia vile
Fabro, che vuol che sol s'ammiri l'opra.

Cujus maximum sapientiæ, & quæ summæ sapientiæ est, animi, erga sapientiæ cupidos, facilitatis beneficium, quòd studia mea, summa laude, videlicet suâ, & liberali munere gloriosiùs, & suavi stimulô potentiùs promovere peramanter voluit, gratus agnosco. Vir inquam Amicissimus & Eruditissimus sic: *aprendo largo campo à Filosofi di poter non solo rinvenire molte cose forse sin' ora ignote intorno all' emissione del seme, e dell' urina, che per l'uretra si fanno: ma anche su le cagioni de' mali, che alla giornata sogliono in essa avvenire.* Gemmeum quoque calculum suum conferentibus Viris Sapientiâ, Dignitate, Nomine Amplissimis, Luca *Tozzi* Innocentii XII. Pont. Max. olim Archiatro, *Luca An-*

Antonio Portio Medico Cæſareo, *Agnello De Neapoli*, Illuſtriſſimæ Academiæ Sociis non dicam ſpectatiſſimis, ſed Patribus optimè meritis. Id etiam per litteras, quibus mihi gratificari placuit, humaniſſimas confirmarunt, Medicis ſcientiis & politioribus litteris ornatiſſimus *Nicolaus Lanzani*; & propter ſingularem animi candorem ac eruditionem amiciſſimus P. *Matthæus a Cadralio* Ordinis Capucinorum, Medicus Taurinenſis, Academici laudatiſſimi; nec non Phlebotomiæ Vindex Feliciſſimus, & de Re Medica optimè meritus *Matthæus Georgi*, in ſcientiis non minùs, quàm in Albinganenſi Civitate Patricius; & demum Vir eximiis laboribus promeritâ nominis famâ nulli Clariſſimorum hujus Ævi Medicorum ſecundus *Jac. Mangetus* velut Coronide exornavit.

Tanto Sapientum favori ut, imparibus licèt, datis tamen, additiſque ipſorum auctoritate viribus quoquo modo reſpondeam, præſentium Glandularum ſtatum præter-naturalem indagare ſaltem adnitar ſtatim ac, quam inſtituo tractatiunculam ſtatûs earundem merè naturalis obſervatione contentam explevero.

Quòd ſi meam hanc tractationem ut multipliciter vitioſam inſimulas; facis quidem

dem pro ratione, cui me candidè assentientem habes, non tamen pro humanitate Tua, qua Te ignoscentem velim, *Lector Benevole*, quæ præcipua mihi alioquin fuit timidum hunc libellum in publicum producendi spes & fiducia, quem ut Tibi minùs molestum facerem, minorem feci: *succinti quæ sint bona libelli* ipso edoctus *Martiali*. Nec magnum aliquid ut a me expectes; mea tenuitas; juvenilis ætas, & perversa rerum mearum conditio permittunt. Ultimò, si mihi Zoilum liceret suspicari, monerem:

Aptatur *Martialis Epig.* 1. *ad lib.* 2.

Ne perdas operam: qui se mirantur; in illos
Virus habe: nos hæc novimus esse nihil.

Martial. in Xen. Epig. 2.

LAU-

LAURENTII TERRANEI,

Ph: & Med: Doct: Colleg: Taur:

CAPUT I.

De Glandulis Disgregatis in Genere.

Uemadmodum aeri terræque, leni humectatione ac refrigeriô temperandis ac refocillandis, in suavem rores aspergginem, ac tenuem in guttulas minutissimas pluviam distillavit Natura, fertiliorem jucundioremque longè, quàm ubi gravius æther ingentibûs nimbîs vasta colluvione terras inundat. Velut peritus hortorum cultor viridarium aptè rigaturus, non in unum largumque sinum agglomeratas in hortum aquas derivat, ne unus, vel officiat totî exundans, vel parti defficiat exiguus; sed in plures discretam canales undam deducit, & multifidas riguo meatu venas distribuit, & quot areolas, tessellas, ac pulvinos, quot demum strias, ac liras, tot aquæ ductuum propagines ac diverticula prope infinita instruit, areolis rivulos,

Glandularum disgregatarum.

A simili.

 ful-

ſulcoſque liris inter ponendo. Atqui ſtudioſior culturæ ſuæ, ubi vel ſoli, vel cœli vitiô, fluentulum aut imbres denegentur, utriuſque deffectum curioſiùs ſupplet hydriis multiplici foramine imbriferis.

Unde pluit tenuis rivis rorantibus humor.

P. Alex. Don. lib. 2. *cap.* 5. Qualem, inquam, ſe ſe in Univerſo, plauſibili magis apparatu, qualem in hortis cultor, laudabili induſtria, talem, nec minori utilitate vel ſapientiâ ſe ſe geſſit Natura in rebus animalibus, ubi mirabilis opificii plena ſunt omnia. Nimirùm ubi cavitates aut canales, aut quæ cavitate vel canali continentur, aut

Uſus

fluunt, humectandi ad mollitiem, & cum mollitie, contenta ad diſſolutionem, & fluxum, continentia ad flexibilitatem, lubricandi ad facilitatem diffluxus, obliniendi ad temperiem, ac munimentum acrimoniæ, ac impetûs, incumbit neceſſitas, vel ſuadet iſtorum, & qui ab hiſce pendent, uſuum oportunitas, utilitaſque, nihil frequentius molita eſt Natura, quàm quo nihil ſapientius poterat excogitari.

Deſcriptio.

Nempe ad cavos parietes fonticulos excitat plures, ſcrobiculos exculpit, rivulos molitur, plurimos adeò, ut locus bellè irriguus ubertate fontium occurrat;

ad

ad brevia invicem intervalla ita digestos, ac si ad exiguas quasque areolas sui aptarentur trepidanti venâ siphunculi; tenuiter adeò suaviterque lymphulas evolventes suas, ut humentia velut quandoque cryptarum tophina mollibus guttulis, flere cavitatum animalium parietes facilè putes; molliter adeò minutas rorant guttulas, & in cavitatem, velut in cratera reciproci miscent blandè cadentes liquores suos. Hîs mediîs sapientissima rerum Natura ex ipsa glandularum & canaliculorum multiplicitate præclarè sibi compendium efficit, operationibus suis facilitatem, promptitudinem, & perfectionem.

Cogita enim humectandam & obliniendam esse superficiem aliquantæ latitudinis per quod-velis liquidum. Certum est toti illi quaquaversum latitudini induci debere saltem humidam superficiem velut humoris laminulam. Jam id præstare tentato per liquidum, non multiplici scaturigine minutim, sed ex unico fonte uberiùs promanans: Putas ne eâdem facilitate ac celeritate perducendum per latitudinem humectandæ superficiei liquidum uno fonte unoque ex loco erumpens, ac in plures guttulas ex multiplici scaturigine depluens? nequa-

Ratio.

Ex absurditate oppositi.

quaquam, si sapis; sed uno profluens rivo, vel totum implere cavum debere, si concavam, vel saltem abundantiùs profluere, si convexam planamve superficiem allambere debeat; utrinque frustraneum, aut super-abundans multisque modis incommodum in cavitatibus, quæ liquoris copiam, vel exteriùs apertæ concipere non possunt, nec debent, vel nimiùm sensiles non patiuntur, vel locum liquidis aliis aut solidis permissuræ, nequeant admittere, aut sine laxitatis aut nimiæ adjacentium compressionis periculo diutiùs detinere.

Aliter uno deductum stillicidio; vel perpendiculariter in cavum excidens, vel modicô oblique vagèque proserpens rivulô, exiguum sanè spatii alluendi pertingeret, pluraque saltem relinqueret velut in mari brevia, arentia penitus & exsucca, tantum-abest ut per universam perducatur superficiem, eamque exactiùs investiat, quod erat genuino operantis naturæ modo maximè consentaneum.

Quin etiam si abundantius foret glandulare liquidum nec id præstaret usuum quibus destinatur, in Cavis, quæ liquorem aliquem stimulandi aptum continentia mucosô interiùs oblinimentô muniri

niri debuerant : namque glandulæ rivulus liquori cavitate contento perfuſus, eumdem quodam-modo quidem mulceret, ſed cavum parietem non obduceret: quare nec ſatis tutum probèque munitum erit a ſtimulo continens cavum, nec illæſum, & a permixtione ſincerum, contentum liquidum, ut fieri maximè oportuiſſet.

At plures etiam fontes eoſque diſperſos, ſed tractibûs longioribûs diſſitos comminiſcere: ſpatii reſiſtentiâ fiet, non modò ut diſtantes difficiliùs, ſed inæquali reſiſtentiâ, etiam ut inæqualiter & imperfectiùs omnes ſuperficiei partes obliniantur : ſiquidem vagè fluens liquidum ad has partes excidiſſet, ad has hæreret, ab illis ſubſtitiſſet, prout reſiſtentiæ, hæque inæqualiter occurrentes permitterent, aut cohiberent : Unde non univerſa ſuperficies, ſed aliquæ ſolùm ipſius partes humectarentur : Igitur multò difficiliùs ac inæqualiùs ageretur hujuſmodi liquidum per ſpatia longis tractibus emetienda, ſeu majori labore veniret in humectationem & oblinimentum datæ ſuperficiei.

Quare facilitatis ſemper & perfectionis numen Natura, & exactæ, & expeditæ cavitatum humectationis ac deli-

nitionis ſtudioſa, liquidum mulcens perductura per univerſam ſuperficiem canalis aut cavitatis, hôc utetur artificio: quod eſt, totum ſpatium humectandi corporis dividere in ſpatia plura & minora, & Glandulas in maſſulas plures & minores, ut quocumque velis loco obvius & paratus humor occurrat, & per exiguum utraſque glandulas inter-jacens ſpatium facilè agat ſe ſe; atque hunc in modum habeatur expedita, & perfecta humectatio, & oblinimentum illius dati corporis & ſuperficiei: quum per hanc diſgregationem, ſeu disjunctionem fiat, ut liquidum intra breve temporis ſpatium agi poſſit ſupra omnes humectandi corporis partes minimas, quod intra ſpatium temporis multò, ac multò longius ſuccedere non potuiſſet, non diviſo corpore in plura ſpatia, & glandulîs in plures maſſulas. Sed & eſt perfectior humectandi obliniendique modus, redactâ humectandâ ſuperficie velut in areolas, & inter brevia ſpatia meatu frequenti conſtituto, perductôque affatim liquidô: Ita enim fit, ut diviſa illa ſuperficie in plura ſpatiola, & ad unumquodque ſpatiolum conſtituto latice, fit, inquam, ut nulla pars datæ ſuperficiei effugere liquidum poſſit, & non humectari.

Neceſſitas.

Quo-ad Cava

Quod

Quòd si in illo canali, aut cavitate contentum emolliri, dissolvi, aut quoquo modo debeat modificari, fiet quidem ut per glandulas hujusmodi requisitum liquidum in cavitatem depluat, ac deponatur eo modo, quo per unum ductum fieri potuisset; sed insuper erit peculiaris & aptior circa contenta liquidi agendi modus: persimilis admodum operationi, quæ Chymicis stratificatio nuncupatur. Nimirum velut illi ut corpus aliquod difficiliùs solubile faciliùs solvant, solvendum corpus in laminas plures, & quò possunt tenuiores secant, quas ita alias aliis super-struunt, ut duo quotque solvendi corporis plana alterum fermenti planum inter-mediet, sicque ex solventis solvendique corporis stratis, alterna serie dispositis, aptissima operationi chymicæ strues contignetur; ut fermentum solvendo corpori copiosiùs permixtum, minimas lamellarum altitudines utrinque, & facilè subeat, dissolvat, inmutetque. Ita in animalibus glandulæ per longitudinem canalis digeruntur, ac veluti stratificantur: nempe inter duas quasque moles contenti corporis constituitur glandula, & singulæ moli contenti corporis suus accomodatur siphunculus, ut, non totî massæ Quo-ad Contenta.

confuſe, & rudi quodam modo, ſed partibus ſingillatim exactiùs inmiſceri, & ſuas agere operationes glandulare liquidum poſſet.

Ex copia. Quoniam rurſus partes quam-plurimæ liquidi copiam ſatis ingentem ſibi, & operationibus ſuis exigunt, quæ ſi ab unica peti glandula debuiſſet, grandior illa, & quibus hæreret, aut adjaceret partibus, gravis & moleſta nimiùm foret: velut ſi glandulæ Ventriculum aut inteſtina irrigantes in unum congeſtæ, glandulam conſtituiſſent Ventriculo, aut partibus vicinis affixam, grandior profectò quæ exurgeret moles, eidem partibusque vicinis negotium faceſſeret; quod in amplitudinem cavitatis, & canalis longitudinem diſtributis, planè eſt nullum.

Et facilitate liquidi emungendi. Cum etiam cavitates aſſiduo madere liquore ſit neceſſarium, ita comparatæ ad cavitatem eſſe glandulæ debuere, ut quolibet momento adeſſet præſto, & facilis flueret liquor; ubi potiſſimum nerveæ incurrens membranæ ſtimulus, ſui obtundendi, membranæque leniendæ neceſſitatem fecerit; per Conglomeratas autem, utpote magis a tunica ſtimulata diſtantes, non ſtatim adeò præſto eſſe liquidum poteſt, ut a Diſgregatis, quæ vel in ipſa-met nervea tunica ſunt insculptæ,

ptæ, aut saltem eidem immediatè subjectæ, ut datâ vel minimâ nerveæ tunicæ vibratione, tensione, aut corrugatione, ipsæ agitentur comprimanturve glandulæ, vel saltem exigui concutiantur excretorii canaliculi, unde facilè deciduus proritetur humor ac sollicitetur, leviter provocatus e fistulis manet, nec guttîs impluat modò, sed repentinîs quandoque torrentibûs influescat.

Rursum quum pleraque, sin omnia minùs, Cava adjacentes habeant Potentias seu advolutos villos contractiles, ut motus illa suos exerceant; compendiaria semper Natura voluit eâdem contractilitate (quæ alioquin erat necessaria) uti ad compressionem Glandularum. Dum Ventriculi, ex gr., ex *Malpighio* (a), & intestinorum, ex *Bohnio* (b), nervea interiorque tunica a Carnea in rugas insignes contracta assiduè detinetur, assidua compressione a subjectis unà Glandulis liquor promulgetur, crescenteque identidem contractionis unà & liquoris necessitate, uno eodemque momento, utrique fit satis. Exprimendi.

Atque Hujusce generis glandulis quam

(a) *De Struct. Gland. ad Soc. Reg. Angl. Epist.*
(b) *Circ. Anat.-physs. Progymn.* XXIX.

minima sufficit potentia? utpote quarum planum totum plano fibroso, singulæ singulis fibris adjacent, aut ambiuntur, amplexanturve, quæ ex molli, cedente, facilimèque compressili loculo constant, quibus quàm parva per brevissimam Excretorii longitudinem resistentia? quum Glomeratæ & extra cavitatem sitæ proprias, & sibi invicem profundiús inmixtæ, & Excretorio longiori præditæ, majores sibi potentias adscivissent. Nec addo quid compendii sit ex eo, quod Disgregatæ peculiaria sibi vasa sanguinea & spirituosa non exigant, sed ea sibi accomodent quæ sunt nactæ partium adjacentium occasione.

Ex simplicitate.

Etenim verò nulla frequentior esse Glandularum structura, & dispositio potest, quàm quæ non modò, quo-ad operandum usibus aptior suis, non modò in exterioribus adjumentis, sed in suo-met machinamento simplicior. At quæ simplicior esse glandularum structura vel dispositio, quàm Disgregatarum potest? quibus structuram simplicissimam decrevit, Omnium decretô summus Naturæ Dictator *Malpighius* (a), atque illud facilè evincit, quod aliæ secre-

(a) *De Structura Glandul. &c.*

cretrices glandulæ in istas resolvantur, ita-ut quod in Conglomeratis non nisi longo labore attingimus intimam dissolventes texturam, ut folliculos glandulosos, quibûs Conglomerata compingitur, retegamus, in his statim occurrat, facilis res, nullius arduæ obscuræque compositionis, ut nullum majus structuræ compendium possit inveniri.

Disgregatarum enumeratione Epilogus.

Patet itaque Glandularum Disgregatarum necessitas, ac utilitatum summa, ut pateat ratio cur Natura has structuras in animalibus frequentiùs adhibuerit; frequentiùs inquam in Cute universâ Miliares *Stenonis*, in Naribus, ut pridem attigerat *Schneiderus* (a), & nuper diligentissimè descripsit Clarissimus *Vieussens* (b); in Aurium Aquæ-ductu & Meatu auditorio, quas elegantissimè delineavit Præclarissimus *Du Verney* (c); in Palato, Faucibus, basi Linguæ, Epiglottide a Nic. *Stenone* (d); ad Trachæam (e), & OEsophagum (f) à *Willisio*, ad Ventri-

(a) *De osse Cribrif. & sensu ac org. odor.*
(b) *De cereb. Cap.* xvj.
(c) *De Aud. org.*
(d) *Observat. Anat. de Gland. oris &c.*
(e) *De respir. org. & usu Dissert.*
(f) *Prim. viar. descrip.*

triculum a *Wepfero* (a), ad Inteſtina a *Peyero* (b), detectas; ad Uterum, Pericardium, Pleuram, Peritonæum ex obſervatione *Malpighii* (c); ad interiorem tunicam Veſicæ biliariæ ex *Malpighio* (d), & Urinariæ ex Dan. *Tauvry* (e), nec non & Uretheris; in Arteriarum, Venarumque ex *Williſio* (f), fortè etiam Lymphæ-ductuum tunicis ex obſervationibus oculatiſſimi *Nuck* (g), milleniſque aliis in partibus animalium, ut paſſim obſervant Anatomici.

Frequentiſſimo huic Glandularum populo propriam aſſignari Coloniam debere cenſerem, eamque ampliſſimam ab iis non uno ſecluſam diſcrimine, quibus tota glandularum univerſitas latioribus velut provinciis, alterâ in Conglobatas, alterâ in Conglomeratas diſpeſcitur extentis magis finibus ambituque, a *Sylvio* primùm, indè communi Anatomicorum con-

(a) *Miſcellan. curioſi Germ. obſerv.* 251. *An.* 2. *& Cicut. aquat. Hiſt.*
(b) *Exerc. de Gland. Inteſtin.*
(c) *Diſſert. De utero & Vivip. ov. &*
(d) *De Struct. Gland. conglob. Ad Soc. Reg. Angl. Epiſt.*
(e) *Des uſage. de la ſtruct. de l'homme Chap.* x.
(f) *De reſpir. org.*
(g) *Adenograph. curioſ.*

consensû censita. Eòque humaniùs id mihi permissum iri confido, quod hanc quam instituo specialem glandularum divisionem, eo fine acceptam & cohonestatam velim, ut confusa alioquin moles glandularum universa in partes tribuatur, quarum unaquâque decenter contractâ, rite secretâ, prudenter digestâ, singulis suo donatis loco, suo dispositis ordine, Glandulare agmen eâ, qua nulla aptior ad claritatem conciliandam methodus, divisione videlicet ac distributione illustretur. Neque enim exaratæ modò glandulæ a Conglobatis & Conglomeratis minùs, quàm illæ inter se invicem disconveniunt, ut quemadmodum vulgò duplici, sic etiam triplici in glandulis diversarum proprietatum conventu, interventuque scissa glandularum societas, tribûs æquè ac duabûs donari provinciis commodè possit.

Disgregatarum a cæteris seclusa Provinciâ.

Ecquis enim est qui glandulas istas velit e genere Conglobatarum ut Phil. *Verheyen* Subcutaneas? quum tanta sit istis in exteriori forma, interiori structura, liquore, canali, officioque discrepantia. Aut quis inter Conglomeratas recenseat? quarum-met nomen plurium glandularum in unam, plurium Excretoriorum in unum coeuntium collectio-

Corp. Hum. Anat. Tr. 1. *c.* VII.

nem

nem importat, ut istis quæ singulares omninò sunt, aptari minimè possit. Quamobrem cui magis quàm *Malpighio* assentiar est nemo, Qui licèt eâ quâ erat puriori, sinceráque intelligentiæ venâ Naturæ simplicitatem, cui erat apprimè factus, presso sequutus gradu, inter glandulas omnes analogiam instituerit, tres tamen glandularum species agnoscit, & præter Conglobatas, ac Conglomeratas, tertias facit Miliares, quibus *Palatum*, *OEsophagus*, *Intestina*, & *consimiles partes copiosè ditantur.*

De Gland. Struct. ad Soc. Reg. Angl.

Et Oper posth.

Disgregatarum plerarumque structura.

Hæ Disgregatæ seu Miliares glandulæ, aut earum saltem pleræque ex illarum sunt genere, quæ Vesiculares communiter appellantur ab Anatomicis. *Ex Wepfero* quippe & *Peyero* constat ventriculi & intestinorum glandulas, ex *Malpighio* Miliares omnes glanduloso folliculo seu camerata in vesiculam peculiari membrana, aptâ cribrationi peculiaris fluidi simplicissimè integrari.

Hinc *Alexander Pascoli* qui Hetrusco sermone

Th. Cova Jes. Puer Poem. l. VI.

Qui Latii jam sæcula prisci,
Et Grajas veneres fandi dulcedine vincit.

miris eloquii modîs, quibûs scientiæ dulcescunt, lepôrem Charitesque omnes

Rei

Rei Anatomicæ invexit, ſuavi perfundens venâ,
Nectaris ætherii, longè ſuper Attica mella.

Ut quæ Italiam, apud quam poſt barbara ſæcula ita primùm eſt inſtaurata, ut in eâdem primùm nata videatur, in patriam agnoſcit, patrio ſermone Italam ſe ſe (ut cæteræ ſcientiæ) oſtentaret Anatomes. *Alexander* inquam *Paſcoli* (qui non ingratam hujuſce digreſſionis occaſionem fecit) ad rem noſtram aptiſſimè. *Ma degno di rimarco ſi è in coteſte ultime* (ideſt *veſcicolari*) *che il ſangue, e gli ſpiriti animali, di mano in mano, che bagnano le pareti delle veſcicole componenti, vi depongono un certo licore particolare; il quale gemendo nelle loro minutiſſime cavità, ivi inſenſibilmente ſi accoglie, per poſcia trapelare in alcuni canaletti inſenſibili.*

Il Corp. Um l. 1. part I. Cap. XIII.

Namque peculiaris ſtructuræ membrana illa, qua Miliares excitantur in plerisque, ſin omnibus, Animalium partibus in planum extenſa non fuit, ita ut Inteſtinorum ex. gr. aut Urethræ interior paries vel totus, vel debitîs intervallîs, ipſa eſſet glandulæ ſubſtantia, ipſaque eorum cavitas, communis excretorii canalis loco eſſet, ut intendero

Structuræ ratio.

re videntur quoad Inteſtina *Gliſſonius*; quoad Urethram *Diemerbroeckius*; utque fieri facilè potuiſſet; & fortè etiam in partibus aliquibus factum; puta in Pleura, Peritonæo & conſimilibus. Neque id quidem incongruum, ſi foret: ubi tenuiſſimus, exiguusque liquor, ſeu velut mador perspirationis inſtar continuò ſufficitur, atque ubi membranam illam nihil incurſat, aut ſuper-excurrit naturaliter, quo deteri, obſtrui, vel quo-modo-libet lædi glandularis textura faciliùs poſſit; quod tamen quum in locis animalium plerisque graviùs timendum foret, nec-non aliqua continuò, majorque identidem liquidi copia exigeretur, nec ſuperficialiter tantùm excavatæ, nec granuli in modum ſolidæ atque compactæ, vel nullo vel exiguo præditæ conceptaculo apponi glandulæ debuere, ex quibus (nihil vel ſanè parum liquidi concipientibus) ſtatim a ſecretorio in locum depoſitionis ſuæ, in Urethram puta, vel Inteſtina, continuò vel nimis exiguum vel extemporaneum deplueret liquidum; ſed in marſupiolum velut efformatæ, quæ plusculum liquidi concipiant, ac velut in gurguſtiolo ſervent tantisper, debitis temporibûs, aptâque ad exigentias quantitate

titate erogandum. Quin etiam per factas in cavernula morulas inspissari aliquantulùm cogique liquor poterit; & gluten assumere, quo partibus lubricandis hæreat magis, easque meliùs obducat, quod in glandulis vesiculosis passim observamus.

Est ut hasce Glandulas alibi majores, alibi minores, alibi magis strigosas, alibi corpulentiores observes; quæ patent ex superioribus; alibi etiam magis, alibi minùs dissitas, alias in racemum collectas, aut confertiùs saltem stipatas, ubi nimirum ad singulas canalis aut cavitatis sectiones minùs, magis ad aliquem tractum est liquidi & quidem majoris necessitas; ut in tenuibus Intestinis, orificio Vesicæ urinariæ & consimilibus. Disgregatarum universim varietas.

Quemadmodum ad Glandulas Conglomeratas, ita etiam ad Disgregatas, non plura modò, ac multiplicia vasa, quantum vitalitati, nutritioni, ac secretioni est necessarium, distribuuntur, sed eô insuper artificiô propagantur, ut statim-ac extimam tum Disgregatarum, tum arctè Conglomeratarum superficiem attingunt, in multiplices primùm ramulos dividantur, indeque admirabili quodam modo implicita, & sibi millies oc- Reticularis vasorú structura ad Glandulas.

currentia, velut reticulatum opus constitutant, innumeras maculas & mille continens retia, quò debitîs ad munii exigentiam circulationis motibûs fluat, æquîs partitum portionibûs in singulas glandulas distribuatur sanguineum liquidum, nec-non *conservetur & promoveatur solutio generalis liquidorum, & separatio liquidi a liquido in Glandulis absque Fermento*, maximè verò ut liquoris secretionem, & derivationem tum intrinsecâ, tum extrinsecâ compressione sollicitent.

Laur. Bellini. Opusc. de Ferment. & Gland. Prop. XXXVI.

Qua ratione præsertim ad Disgregatas.

In Conglomeratis reticulares texturæ glandulosum viscus altè subeunt excurruntque, rimulas omnes penetrando, intimèque subdivisiones Visceris omnes amplexando: Quum ad Disgregatas reticulariter quidem implicentur, sed in planum extensæ & membranulis colligatæ veluti propriam sibi tunicam adsciscant, vasculosamque provinciam, ita dixerim, efforment. Idem inquam est artificium in Disgregatarum, ac in Conglomeratarum textibus vasculosis, licet dispositio planè diversa, quâ glandularum suarum dispositioni concinnatur: ut ubi sibi invicem super aggestæ agglomerantur Glandulæ, multiplices quoque super-impositi invicem agglomerentur reticuli;

culi ; ubi discontinuatæ in eodem plano locantur Glandulæ, in planum ipsi quoque extendantur vasculares reticuli ; Quorum usus & emolumenta quoad Glandulas tum Disgregatas, tum Conglomeratas, in utroque utriusque generis Urethræ Glandularum Capite inferiùs velut præsente exemplo, longè aptiorî locô, meliùsque ad captum exponere saltem incipiam.

Neque hic adducam necessitatem Musculi supra Glandulam vigentis, quod præstabo inferius, vel compendium planè Musculosi plano Glanduloso in Canalibus & Cavitatibus super-extensi, quod præstitum supra. *Cap.* IV. *Pag.* 10.

CAPUT II.

De Glandulis Difgregatis Urethræ.

Disgregatarum ad Urethram neceffitas.

QUæ in partibus fupra, curfimque recenfitis, ad Urethram quoque incubuit humectationis, lubricationis, & munimenti neceffitas. Nimirum Urethræ interior tunica, utpote admodum tenuis, quum vasculîs fanguineîs non modó fuîs irrigetur multîs, fed èt plurimîs tunicam Urethræ mediam contexentibûs ambiatur, ex quibus calore affiduè, atque in tentigine potiffimùm affatim perfpirante, ficcitate rigere, fcabrefcere, corrugari, anguftarique facilimè ad plura incommoda poffet: Quorum alterum facilè eventurum puta, quòd quemadmodum vola manus exficcata moleftè extenditur, atque plicatur, & contrectationes moleftè exercet, sic Urethræ interior tunica exficcata molefte elongaretur atque contraheretur rigentibûs villis, & præterfluum excernendorum incursum duriter exciperet; quare ùt vola manus non modo facile movetur, fed èt voluptuosè agitatur, liquore a Glandulis miliaribus erumpente emollita, fic mollis liquore fuo Urethra mo-

Ad contractilitatem, & diftractilitatem canalis.

motibus exteriùs adjacentium facilè obtemperat, intrò-fluentium non modò sine molestia, sed etiam cum oblectamento agitari est apta.

Quoniam rursum quæ fluere per Urethram debent duplicis potissimum generis liquida, urinosum, atque semineum, eorumque præcipuè alterum, ut celeriùs fluant necesse est: hinc non fluore solùm aliquo humectata ab asperitate caveri Urethra, sed etiam ad minuendas occursuum resistentias unguinoso humore debuit lævigari, ad excernendorum facilitatem, seminisque potissimùm, quod per lubricum Urethræ missile velociùs exiliat, fæcundationis, & voluptuosæ affectionis necessitas exigebat. Ad facilitatem excernendorum.

Denique quoniam liquida per Urethram fluentia stimulo quoque suo ac impetu sunt prædita, præcipuè quæ frequentiùs canalem istum excurrit, urina; acriùs vexari, uri, excoriarique Urethra posset: nisi viscidô tanquam vernice illita fuisset ac loricata. Ad munimentum ab acrimonia.

Uliginosum, istud quo Urethra humectatur, inungitur, atque munitur, omnes agnoverunt Anatomici; Ejusque duplicem ex assignatis necessitatem agnovit *Galenus*: *Nam si totum spatium, Fauces, & Gulam, si item universa* *l. 2. de sem. Cap. 6.*

Inteſtina Glandulæ irrigant, quid mirum eſſe debet; quòd collo etiam Veſicæ tale quoddam ſubſidium præparatum fuerit, ne exſiccatum ad motiones torpidum redderetur? Peni verò marium multò etiam magis fuiſſe a Natura hoc adjunctum remedium credendum eſt. Hic enim in maribus magnitudine etiam conſpicuæ Glandulæ ſunt: quippe quum periculum eſſet, ne, quum prælongus his ac nudus Penis extet, exſiccatus vel diſtorqueretur, vel meatu occluſo conniveret. Et infra: *Quamquam poteſt fortaſſe Natura, ut urinæ morſioni occurreret, talem humorem ad Colis meatum lævigandum præparaſſe.* Ac vaticinanti ſimilis: *Fortaſſe etiam, ſi quis diligentius ſpecularetur, tertiam aliquam cauſam inveniret.* Immo plures ob hujuſce humoris oleoſi deffectum difficultatibus in utraque per Urethram excretione vexatos obſervat Jo: *Riolanus* (a).

Quo autem fonte prodeat hoc liquidum nondum certò conſtat. Ab Aſtitibus glandoſis petebat citatô locô *Galenus*, & cum *Galeno* Th. *Bartholinus*(b), Petr; *Dionis* (c). Eandem certè ſententiam,

(a) *Enchyr Anat. pathol lib* 2. *c.* 36.
(b) *Anat. lib.* 1. *c.* 23.
(c) *Anat. demonſtr.* IV.

tiam, sed aliquatenus, diversôque modô discrepantem partim sequuti, partem commenti sunt Andr. *Laurentius* (a), *Jo: Riolanus* (b), Anton. *Everardus*, Th. *Warthonus* (c). A Vesiculis seminariis Nath. *Highmorus*, ut refert *Diemerbroeckius*, qui in eadem sententia malè *Galenum* citat, meliùs de *Riolano* dubitasset.

At verò Isbr. *De Diemerbroeck* (d) ab ipsa-met Urethræ substantia derivat his verbis: *Et lubricitatem Urethræ non ab aliquo oleaginoso humore e dictis vesiculis effluente, sed aliunde oriri, scilicet ex nutrimenti Urethræ aliqua parte mucida, qua interior illa via oblinitur, sicut etiam lubricitas Vesicæ urinariæ, Intestinis, aliisque variis partibus hac de caussa contingit.*

Non puto esse cur sententiam liquidum Urethram mulcens a Vesiculis seminariis deducentem longius impugnemus; quum satis omnibus constet in Animalium multis seminales vesiculas vel deesse naturâ, vel exsuccas adesse castratione

Liquidum Urethram inungens non a Vesiculis Seminariis.

(a) *Hist. Anat. de Car. musc. l.* V. *quæst.* XI. & *De Part. gener. dic. l.* VII. *c.* VI.
(b) *Cap. supra-cit.*
(c) *lib. De Gland. c.* 31.
(d) *Anat. l.* I. *c.* XXI.

tione ; nihilo tamen minus in his æquè ac in aliis Urethram humore deliniri ; ut semineo liquore maderet Urethra, continuum ejusdem in illam defluxum necessarium fore: quum tamen omnes pueritia, aliquos castimonia, multos temperantia, animalia omnia structuræ (ab apposita præcipuè Caruncula) seu velis Naturæ necessitas, vel diu, vel semper, vel aliquandiu a seminis effluxione coerceat ; humorem quo Urethra lenitur ab illo vesicularum multùm diferre ; prodigam nimis fore Naturam, quæ tam pretioso liquore, ad necessariam Venerem defuturo, nimis abuteretur ad linimentum Urethræ, velut qui balsama pretiosissima ad inungendum profunderet, ut illi quondam elumbatæ magis mollitiei homines, & voluptuosorum proceres balsamis ex ultima Arabia deportatis caput totumque corpus inungebant, ut prodigialiter prodigi ad plenum luxuriæ parentarentur.

Non a Prostatis. Quoad succum verò Prostatarum patet illas alto in recessu conditas, ab Urethræ extremo nimiùm dissitas fore, neque ab illis suppeditatum liquidum per totam æqualiter, & perfectè Urethram perduci, eamque obducere commodè posse, qualiter usuum mox enarratorum so-

ſolemnis in Naturæ operationibus perfectio exigebat, ut liquet ex ſuperiùs (a) adductis incommodis in canali aut cavitate per liquidum ex uno fonte, nec per totam canalis aut cavitatis internam ſuperficiem multiplicato erumpens oblinienda. Denique ductuum Proſtatarum orificia exiguis quibusdam carunculis obturari omnes conſentiunt Anatomici, quibûs certè ne continuus ſit liquoris Proſtatarum effluxus ſatis cavetur, nec niſi ſuperaddita vi Proſtatas conſtringente, ſuperabitur papillularum reſiſtentia, exitusque permittetur.

Neque ab ipſa Urethræ ſubſtantia; cum ſecretiones omnes moliri per Glandulas Natura conſueverit, & nihil alioquin peculiaris texturæ habeat Urethræ interior ſubſtantia, quo facere ad ſecretionem poſſit. Fortè idem *Diemerbroeckio* quoad rem præſentem dici poſſet, quod *Gliſſonio* (b), mucum inteſtinalem ab inteſtinalis tunicæ parenchymate deducenti, Jo: Jac: *Harderus* (c); nempe quòd *ſi nomine ſubſtantiæ ſeu parenchymatis* interioris tunicæ *Glandulas quoque intelligat, ſententiam non rejecerim.* Non ab Urethræ Subſtantia.

B 5 Nul-

(a) *Cap. I.*
(b) *De Ventric. & Inteſt.*
(c) *Epiſt. ad Peyer.*

Nullus verò rem meliùs odoratus eſt, quàm ad miraculum usque ſagax, & induſtrius genitalium diſector Regn. *De Graaf: Tertia opinio eorum, qui in corpore glandoſo humorem gigni, vel excerni arbitrantur, ea-tenus quidem non errant; ſed dum illum primariò ad obliniendas, & humectandas vias urinarias factum volunt, noſtro judicio erroris ſunt arguendi; cum ad hoc non requireretur tantus apparatus, utpote cum innumerabiles viæ, quæ per totum Urethræ ductum, præſertim in Vitulis aliisque animalibus grandioribus, conſpiciuntur, ad humectandam Urethram ſatis multum liquoris poſſint adferre.*

De Vir. org. gener. inſerv.

Non ab incertis *Graaffii* viis niſi ſint no-,

Et quidem poſtquam Glandulas Urethræ Diſgregatas detexi, cùm in hunc *Graaffii* locum inciderem geſtiebam ſummopere tenues labores meos indefeſſo Genitalium Scrutatori jam pridem placuiſſe. Antequam verò illas detexiſſem (meam vel in legendo incuriam, vel ad intelligendum habitudinem fateri ingenuè lubet) quamquam ſæpe meis verſaretur manibus *Graaffius*, nunquam in citato textu moratus fueram, aut quidquam affulſit mihi, quo rem iſtam agnoſcerem, ſed neque ut tentarem. Atqui

eâdem

eâdem (quâ ego) incuriâ culpandi essent quotquot de Urethra post *Graaffium* scripsere Anatomici undequaque exactissimi, nisi meam antehac, auctorumque inobservantiam excusaret ipsa *Graaffiani* textus manca, & obscura expositio, quæ quid sint hæ innumerabiles viæ, aut unde prodeant, an glandularum excretoria sint, vel meri membranæ pori, & an in homine, quove modo se habeant, minimè certò declarat, ut rem seriò tractanti opus fuisset; ut clarè constet id imperfectum adeò & anceps a *Graaffio*, ut ferè intactum videatur. Hæc sanè ex illorum sunt genere, quæ postquam curiosa cadaverum sectione didicimus, in Authoribus agnoscimus, quorum lectione contentos semper latuissent velut sepulta, aut nondum huc-usque comperta. Quidquid sit tantum abest ut susceptam provinciam velut alienam deponendam, quin potiùs ineundam alacriùs censeam; eo-met ipso quòd *Graaffius* tametsi lucem mihi non attulerit, saltem eximium nunc addat instituto nostro robur & firmamentum.

Profectò licèt de Glandulosa Intestinorum structura jam ante scripsisset Franc.

Franc. *Glissonius* (a), Oliger. *Jacobæus* (b), Jo: *Swammerdam* (c), Marcell. *Malpighius* (d), & Casp. *Bartholinus* (e) in extis leporinis; nihilo tamen minùs Accuratissimus *Peyerus* Jure omni, & universali plausu Glandularum Intestinalium inventor cluet. Neque hoc affectando Inventoris nomini dictum putes, quippe hôc animo dissimulare *Graaffii* locum facilè potuissem, sed agere candidiûs volui, æquiùs aliorum candori judicum relicturus,

Adjungeret fortè hìc quispiam Hieronymum *Barbatum* (f), velut qui agnoverit *albescentes ductus ad Glandem usque sub Urethræ tunicam expansos.* At verò ab Ejusdem textu patet quàm longè a re nostra, & veritate distet *Barbatus*, qui pag. 40. *quot verba tot figmenta proponit*, ut verbis utar Casp. *Bartholini* (g): *Prostatarum radices* (inquit *Barbatus*) *ab Arteriis nascuntur per corpus Penis expansis, unctuosam non extravasati sanguinis humiditatem intra Prostatarum cavitatem adducentes, quæ mus-*

(a) *Lib. de Gul. Ventr. & Intest.*
(b) *Act. Med. Th. Bartholini Vol.* 3. *Obs.* 64.
(c) *Figur. à Th. Bartholino communicatâ.*
(d) *Epist. ad Jac. Ruffum.*
(e) *Act Med. Hasn. Vol.* 1. *Obs.* 136.
(f) *In Dissert. Anat. de Format. Organiz.*, & *Concep. &c.* (g) *Epist. ad Ger. Blasium.*

musculorum super-impositorum compressione in alios pellitur albescentes ductus ad Glandem usque sub Urethræ tunicam expansos, rotundasque Penis dein innumerabiles ingreditur fibras, ubi calore arteriarum fit tenuior, sicque venereis imaginationibus, cognitionibus, aut delectabili contactu accendatur sanguis, extenuatur magis fibrillarum humor, ac vertitur in flatus, quibus erigitur, tenditurque Colis &c. unde patet non modò quàm fictitius ineptusque, sed etiam quàm alienus a Re nostra *Barbatus* siet; utpote qui (quantùm conjecturâ assequor) pro canalibus Prostatarum assumpserit albos illos tractus, quibûs interna Urethræ facies picturatur.

Quoniam igitur istud Urethræ linimentum, vel nullum, vel sanè insufficiens dari a Prostatis potest: earum itaque vel supplementi, vel adjumenti loco, Glandulas alias extruere opus Naturæ fuit, nostrum inquirere; eandem rationem & modum illa adhibens, nos comperientes, ac Pancreati Peyerianæ, Conglomeratis salivalibus ad Labia, Palatum & Fauces, minores Disgregatæque aliæ fuerunt super-addendæ, tanquam asseclæ, aut saltem affines. Quàmque affines sint cum Prostatis Disgregatæ nostræ, patet in Brutis

Prostatis supplemento additæ.

Disgregatæ.

Brutis illis, quorum Penis eſt magis nervoſus & tendinis in morem rigidior ut Bovi, Cervo, Capro, aut Hirco, Ariete, aut Vervece, Porco &c. Proſtatæ non in unum corpus glandoſum coadunantur; ſed pluribus ſingilatim diſtributis, ſeriatimque diſpoſitis Glandulis ad normam illarum, quas Urethræ Diſgregatas apello, ſimpliciùs efformantur.

Porro Brutis hujuſce generis, utcumque grandioribus (quidquid dicat citatus * ſupra Graaffius) Diſgregatæ noſtræ non adeò conſpicuæ pro longitudine Urethræ apparent. Quin ipſâ etiam in Urethra Equina, ubi ſpectabiles maximè Glandulas mihi promittebam, mirabar exiguas adeò, ut primò vix, indè tantùm, dari pöſſem aſſerere: Fortè quòd minùs aptæ ad hanc obſervationem nobis occurrerint Urethræ; ſed fortè etiam quòd hiſce animalibus, utpote Herbivoris, minùs ſit acris urina, nec-non aliquantulùm glutinoſa, in Equino potiſſimùm genere; cui ideò ad Penis & Urethræ proportionem minores ſunt, quàm in reliquis animalibus ſupra notatis: in Porco autem contraria de ratione magis, quàm in reliquis ex hoc genere animalibus, manifeſtæ. At verò quibus Penis eſt oſſeus, ut Cani, Vul-

* *pag. mea.* 39.

Diſgregatæ in Brutorum Urethra.

Vulpi, Lupo, Urſo, Leoni & conſimilibus, cùm animalia ſint Carnivora, ſalibus ab alimento eliquatis onuſtam magis acrioremque urinam emittentia, conſpicuæ aliquantulùm magis, quàm in ſupra-citatis Glandulæ ſe ſe produnt. Nullî verò magis quàm Homini inſignes adſunt, quum ejusdem, ut Vini-potoris, magis quàm reliquorum animalium, urina armoniaco ſale præpolleat, ſola donetur Philoſophico, *Jungkenii* ſententiâ, magisque adurente ſtimulo acuatur, majoremque faciat munimenti neceſſitatem. Hinc Muliebri quidem Urethræ ad proportionem brevitatis ſuæ ſatis patentes occurrunt ductuli a ſubjecto glandulari corpore producti, non illi modò, quos *in principio Urethræ, & in inferiori antica Vaginæ parte obſervat, in inferiori parte, prope Meatus urinarii exitum* collocat, & *Lacunas* apellat *Graaf*, quosque ſolummodo deſcribunt vulgò Anatomici; ſed alii inſuper, exigui licèt, in ipſo-met urinario meatu ſatis aperti. Virilis autem Urethra, utpote longior, & officio, præter urinæ excretionem, digniori ſpeciatim dicata, canalium & Glandularum ſegete lætiori ditatur, noſtramque ideò tractationem iſtam ad ſe præcipuè convertit.

In Humana.

Med. præſ. ſæc. accomod. part. 3.

In Muliebri.

De Mulier. Org. gen. inſerv. De Meat. urin.

Ete-

In Virili. Etenim-verò si longa sectione, per longitudinem quam velis, Urethram aperias, totam primò faciem ejusdem internam viscido fluore uliginosam, lubricamque statim observas: plurimis ac tenuissimis canaliculis huc illucque micantibus totam penè scaturiginosam nullo labore conspectas; detractâque interiori tunicâ nerveâ, eidem subjecti, corporique urethræ spongioso altiùs insculpti emergunt orbiculi subrotundi; unde vascula excretoria prædicti prodeunt canaliculi liquorem seroso-viscidum tenui gutture funditantes.

Descriptio.

Varietas in multitudine. Atqui quod in Anatomicis occurrit solemniter, non in Urethris omnibus æqualem tubulorum & glandularum magnitudinem, numerumque comperies: In aliquibus plures occurrent, in aliis pauciores; semper tamen satis, aptèque ad necessitates suas: In aliquibus pauciores sunt sed majores, in aliis minores, sed proportionaliter multiplicantur; ut nusquam iniquam agnoscas omnium Parentem & Arbitram, quæ suarum studiosa partium ubi in multitudine defuit, magnitudine adauctâ compensat, profusiorem verò multitudinis alicubi munificentiam, debitâ magnitudinis detractione contemperat.

Quin

Quin velut exsecto Pancreate in Canibus tum Glandulæ, tùm liquoris pancreatici deffectum solito copiosiori lymphæ a glandulis intestinalibus, tùm magis tumentibus, affusione ordinario compensari observat *Brunnerus*, sic nunquam magis conspicuæ fiunt, succumque copiosiùs, ultroque Urethræ suppeditant Glandulæ Disgregatæ, quam ubi exiguas admodum esse ad Urethræ basim Conglomeratas contingit. In magnitudine. *Experim. nov. circa Pancr.*

Neque æqualis semper aut similis omnino est in Urethris omnibus ab hiisce Glandulis liquor: quandoque enim illa est uliginis hujusce copia, ut cænosa velut ac lutulenta videatur Urethra. Licet etiam seroso-viscidiusculum sit & albescens liquidum, sæpè tamen, quoad consistentiam, mox difluxile magis ad serosum, mox hærens magis ad mucilagineum; quoad colorem, mox ad diaphanum, mox ad pallidum, mox ad subluteolum, magis accedit, & multiplices varietates assumit, prout est liquorum, a quibus secedit, & glandularum, atque canalium, per quos secernitur, ac fluit, major, aut minor a naturali immutatio. In Liquore.

Orbiculorum vel (ut organa secretioni destinata appellare consuevimus) glandula- Glandularum. Habitudo.

dularum, ſaltem plerarumque magnitudo exigua adeò, ut ægrè conſpicuæ fiant: ſubſtantia mollis & facilè concidens, ut ſi paululùm contrectentur exinanitæ collabantur, ac ferè disparеant: figura ad orbicularem multùm accedens; copioſiori namque liquore turgidæ quandoque in ſubrotundum tument, ſucci autem copia quandoque minori in lenticularem jacent.

Structura. Structurâ veſiculares utriculo conſtant membranoſo tenui, cavitatulâ prædito, qui ſe ſe anguſtando guttulum ſuum efformat; & ſenſim exileſcens meatum producit, ac per nervoſam Urethræ tunicam transverſum agit, figurâ conicum, cujus latæ baſis loco ipſa eſt glandula, apex in Urethræ cavitatem hiatus.

Plerique diſcriminati invicem glanduloſi folliculi ſuum ſibi canaliculum ſingilatim efformant, aliàs verò aliquot unà colligantur, canaleſque magis conſpicuos emittunt, ordinariò duorum numero vel trium, ſed rariùs in Urethræ Cavernulam aut prope ſaltem hiſcentes. Vid. Fig. I. lit. ooo.

Compoſitio Diſgregatárum majórum. Quo autem modo hæc glandularum collectio fiat, nempe an per multiplices glandulas ad mutuum contactum in eodem plano coadunatas, & velut in legionem congregatas, ſingulas ſuis prædi-

tas

tas excretoriis ſingularibus in cavum aliquod aut utrinque apertum, aut cæcale hiantibus, quem-admodum tenuium inteſtinorum Racemoſæ, aut ad Cæcum glandulæ confertiſſimæ; an verò per glandulas plures velut in racemum collectæ, aliæque aliis ſuperſtratæ, & in idem excretorium patentes velûti quæ verè appellantur Conglomeratæ; propter rei exiguitatem nihil ſcerti deprehendere potui, propter debitum ſcribenti candorem, nihil auderem aſſerere. Si tamen datur ſententiæ meæ locus coadunatæ potiùs eſſe quàm verè conglomeratæ videntur. Profectò ſi mei me oculi non fallunt penitus, non unus ad grandioris canalis extremum grandior folliculus, aut granulorum glandularium maſſa, ſed ejusdem fundus pluribus inſculptus utriculis apparet manifeſtò.

Poſtquam *Galenus* a neceſſitate glandularum ad Inteſtina neceſſitatem Proſtatarum ad Urethram deduxit: Poſtquam Jo: *Fantonus* (quem propter præclarum animi candorem non minùs, quam plusquam ſingularem in rebus anatomicis & medicis eruditionem, non ingenuo minùs amore, quàm debitâ obſervantiâ amicum proſequor) in *Diſſertationibus Anatomicis* quas tanta cum ſui gloria, tanta *Supra cit. lib. II. de Sem. cap. VI.*

cum Orbis utilitate Publico nuper concessit: postquam (inquam) Egregius Vir *analogiam instituit inter canalem intestinalem, & urethram, inter glandulas potissimùm lenticulares intestinales, & glandulas prostatas: & quem intestinales in intestinis, prostatas in urethra usum præstare* sapientissimè censuit: liceat mihi lumine a *Galeno*, exemplo a *Fantono* excepto, eandem comparationem prosequi atque provehere, & majori similitudine analogiam confirmare, atque etiam augere.

Differt. VI. P. 181.

Inter utramque igitur fistularum quæ egerendis potissimùm excrementis dicantur, nimirum inter canalem (sic apellare liceat) fæcalem, & urinarium analogiam instituo, inter glandulas Intestinorum lenticulares, & Disgregatas Urethræ. Persimilis quippe omnino utrarumque, dispari licèt mole, structura, figura, & consistentia; quibûs sanè qualitatibûs non Racemosis minùs quam Lenticularibus Intestinorum sunt comparandæ: quum nulla sit Racemosas inter & Lenticulares quo-ad structuram usumve diversitas, sed in hoc uno tota, quòd (uti in Gallinaceorum Bulbo ventriculi *Peyeriano* molendinaris machina) sic illas in tenuibus intestinis aliqua peculia-

Glandulæ Urethrales Intestinalibus Analogæ.

ris

ris utilitas instar manipulorum congessit, quas libera & simplex Intestina oblinientis, contentaque modificantis liquidi suppeditandi necessitas, velut in Crassis, sic in reliquis nullo vetante aptissimè disgregasset.

Quod utilissimum in crassis intestinis, etiam in Urethra fuit, ut non civiles seu in aggeriem collectæ, sed inciviles sive segregatæ invicem fuerint glandulæ, ne alicubi justo magis cumulatis, alibi longiorique ad-modum tractui denegatis, inæqualiter nimiùm hùmectaretur Urethra, majorique illic excessu, illic deffectu liquidi, ubique detrimentum proveniret: quum e contra singilatim dispositis, sejunctisque ad brevia intervalla laticibus riguo debita proportione distributo tota gaudeat Urethra. Utrobique Segregatæ.

Quod ut promptis quaquaversum emissionibus fœliciùs contingeret, non disgregatim modò, sed & temere velut sparsa & vaga meatuum turba disponitur: neque enim ullum in situ suo ordinem exactè servant; nisi regulæ cujusdam loco habeas, quòd seriatim ferè, & parallelé disponantur, tum inter se invicem tum ad albam lineolam, quâ Urethræ concavitas per mediam longitudinem dirimitur: quod tamen rigorosè sumen- Inordinatæ.

dum non est, cum aliqui ab instituta serie exorbitent passim tum in ipsa-met linea, vel propiùs ad ipsam, vel remotiùs assurgentes. Quæ sanè temeraria velut dispositio quanti sit consilii, patet ex pluribus in omni Disgregatarum genere hujus positionis exemplis, quanti verò emolumenti, ex iis quæ de Glandulis Disgregatis in genere diximus supra.

Ad quos usus.

Nempe quo tectorum, persimili animalium machinatrix scientia usa videtur artificio: velut illa lateres non in directam perpendiculariter seriem superponit, seu non ita ut later lateri quoad ambitum congruat, sed ita alternè ut perpendicularis linea contactûs duorum Laterum bifariam secet laterem succedentem, cujus longitudo super-ponatur duplici subjectorum Laterum semi-longitudini; ita hæc tum in locis plerisque, tum maximè in Intestinis & Urethrâ glandulas, earumque canales non in rectas series inter se parallelas, sed alternè disposuit ita ut spatio inter duas glandulas vacuo correspondeat, sive super-locetur glandula: Et velut Illa expositâ dispositione ligatis invicem Lateribus validissimæ resistentiæ moles diuturnas solidat, quas per series perpendiculares, & mutuò parallelas invicemque disjun-

Exemplum a murariis.

junctas extruxisset evanidas, raras, brevique casuras; sic Ista spatiis intra glandulas alterno ordine occupatis totam debitè, ut plurima etiam cava, implet Urethram, & unicuique ejusdem parti glandulam & canalem adaptat suum. Quod si glandulæ in series sibi invicem parallelas fuissent dispositæ & plures eformari glandulas, aut series sibi invicem proximiores instrui opus fuisset Urethrâ non æquabili aliter irroratione ditandâ.

Et inæquales.

Quæ itaque inordinatæ & velut disjectæ per incuriam primâ fronte videbantur, glandulæ non tales verè sunt, sed alternè maximâque curâ dispositæ, aptâ etiam ad hoc diversitate magnitudinis: quâ tum glandulæ tum canales inæquales occurrunt, hique tum diametro tum longitudine, atque aliqui exigui adeò sunt & breves, ut parvulô unicè se se prodant ostiolô.

Ad Canalis Principium vel nullæ.

Consimili quoque ratione ut locis suis proportionalis sit, inæqualis est canaliculorum distributio. Et quidem velut *Duodeno ac Jejuno Pancreas fermenti affatim subministrat, ut plures ibi glandulas non requiri putet Peyerus*; ita & institutæ analogiæ, & Disgregatarum Urethræ Glandularum usibus minimè dissentaneum videbitur quòd ali-

Epist. IX. ad Muraltum.

vel paucæ.

 quis

quis a Proſtatis urinarii canalis tractus propoſitis glandulis vacuus ſit & inmunis.

Infra canales Conglomeratarum precipuè adſunt.

Primò itaque paulo ſupra Urethræ medium, ibi loci ubi primùm illa emicat a Perinæo, duo primùm Canales majores emergunt, quos unà cum glandulis ſuis Conglomeratis deſcripturi ſumus inferiùs. Hìc primò ex Diſgregatarum ductibus ſolitarium aliquem obſervabis in ipſa met area, vel peninſula, quam exarandi mox ductus majores eformant, intercipiuntque: poſtmodum verò emergere ductus incipiunt prope Eorum exitum.

Cap. III.

Majori illic neceſſitati.

Quoniam autem infra exarandi Conglomeratarum Canales ſufficientem liquoris copiam effundunt; hinc prope eoſdem, non multos extrui ductus neceſſarium fuit: quò verò aliquantulùm receditur copioſiores: quare non magna circa Canalium Majuſculorum exitum meatuum copia, major circa Urethræ medium, pluſque adhuc quò magis ad Urethræ extremum acceditur.

Ut in Craſſis Inteſtinis Sic ad Urethræ calvernulam majores.

Velut in craſſis inteſtinis ab excrementorum duritie ac aſperitate moleſtæ confricationis ac etiam lacerationis periculum in nervea tunica, affixæ in eorum ductu glandulæ ſuccum glutinoſum copio-

piosiùs suppeditantes providè impediunt præcaventque, sic etiam glandulis numerosiùs sobolescentibus ditatur, inungiturque copiosiùs ad Cavernulam Urethra, ubi acrior aliquantulùm urina, semineum aut putridum quidpiam hærere, acriterque exurere faciliùs potest.

Atqui velut glandulis intestinorum aliæ ad podicem succenturiantur, quales *marsupiorum exilium specie apud Josephum Duverney in Hyæna odorifera*, indèque in homine similes *Graaffianis Lacunas* observavit Conrad. *Peyerus:* ita ad extremum Urethræ, ipsumque Glandis osculum, & quà osculi labella inferiùs committuntur, & Frænuli ligulà colligantur, e vix sensili, longô tamen tubulô ostiolum curiosè aperitur, suum eructulans liquidum; quod ni factum Glandis osculum utpote aeri magis expositum, faciliùs exsiccatum corrugaretur, ac conniveret, aut exquisitissimi utpote sensùs ustulatum sæpius indolesceret.

Exerc. 2. De. Gland. Intest. Ut ad Podicem Succenturiatæ Peyeri sic ad Glandis Osculum majorum Glandularum aut ductuum unus aut alter.

Ut autem & Glandulæ, & quæcumque huc-usque exposuimus meliùs pateant, placeat Tibi interiori tunicâ Urethram deglubere. Nerveam interiorem mem-

In secunda interioris tunicæ lamella locantur.

membranam duas in lamellas facilimè divides; quarum prima tenuiſſima eſt, ſecunda verò conſiſtentior. Huic affixæ ſunt glandulæ: ita tamen ut ſupra poſticam hujus tunicæ faciem versùs ſubjectam nerveæ tunicam, aut ſupparem tunicæ, ſpongioſam ſubſtantiam extuberent, & tunicæ nervoſæ velut appenſæ ſpongiosâ excipiantur, eique innixæ reticulari contexturâ firmentur. Namque cum Corpus Urethræ ſpongioſum multiplici vaſorum in omnem peripheriam flexuosè propagatorum congerie conſtans vaſculoſis ubique cancellis reticulatum ſit & ſinuatum; inter reticuli plagas ſeu maculas Glandulæ nidulantur, ſcrobiculos foveolasque nactæ, velut ad formam & habitum ſuum exculptas; nec-non vaſculis plagæ lateralibus illarum parietes proſerpentibus perbellè ſuſpenduntur, pulchrèque irrigantur.

Et excipiuntur ſpongiosâ ſubſtantiâ.

Liquet igitur reſpectu Glandularum ſuarum ſpongioſam Urethræ ſubſtantiam tunicæ vaſculari, quæ canalium & cavitatum glanduloſarum tunicæ glanduloſæ ſuper-incumbit, comparari aptiſſimè poſſe.

Velut tunicâ vaſculari.

At verò e multiplici vaſorum ſtrue velut e multis laminis vaſculoſis extructum Corpus Urethræ ſpongioſum ut

ſtru-

ſtructurâ & mole reliquas in humano corpore tunicas vaſculoſas exſuperat, ita quod officii in illis expoſuimus ſupra (a), aptiùs præſtat.

Potentiæ Glandulas premunt.

Quem-admodum ad OEſophagum, Ventriculum & Inteſtina, tunicæ glanduloſæ cavus eorum muſculus circumducitur, aut in partibus reliquis glandularum plano carneæ fibræ ſuper-extenduntur, talis ad Urethram eſt externa ejuſdem tunica, interna craſſior, & villis orbicularibus texta, quorum contractione, conſtrictâ Urethrâ, contenta ac præter-labentia commodiùs expelli omnes conſentiunt Anatomici.

Externa Urethræ tunica.

Panniculus carnoſus.

Neque excludenda omninò tenuis illa, ſolida tamen membrana, quæ cuti ſubjecta penem totum ambit arctiſſimè, quam tum Antiqui, tum Neoterici, paucis exceptis, Anatomici Panniculum Carnoſum, (b) *Riolanus* Carnoſi Panniculi productionem apellat. Idque ex eo potiſſimè velim, quòd ea ex parte, qua Urethræ ſuper extenditur, robuſtior atque fibroſa magis evadat in Viris præſertim mentulatioribus.

Equi-

(a) *Cap.* I. *p.* 29., & 30.

(b) *Enchirid. Anat. l.* 2. *c.* XXXII.

Velut in Equo Musculus.

Equinam Urethram semi-ambit Musculus ferè circularis satis validus, fibris constitutus ab ipso Penis corpore utrinque supra Urethram descendentibus, & ad lineam Urethræ longitudini mediam sibi invicem adnexis & colligatis. Humanæ profectò Urethræ consimili musculo opus non fuit, analogâ tamen certè potentiâ, & necessitati suæ proportionatâ, licèt minori. Nec modò ratione contractilis potentiæ, sed etiam ratione arctioris involucri exaratus panniculus Urethræ constrictionem procurat: quo fit ut Nervosis Corporibus Urethra continuò applicetur, ipsisque cum spongiosa Urethræ substantia turgentibus, & extrorsum urgentibus, tuncque ipsorum distractioni contra-nitente Panniculo, Urethra magis angustetur.

Biblioth. Anat.

Et Corpora etiam nervosa.

Corpora quin etiam nervosa peculiaris structuræ musculum constituentia ex *Malpighii* ad *Mangetum* Epistolis, musculi quòque officium supra Urethram præstant unà cum Glande, ut Urethram & Glandulas comprimant, præcipuè quæ ad Urethræ fornicem sunt insculptæ, ipsique Corpori inmediatè subjectæ. Hinc puto est quòd paulò magis consistentes tum Glandulæ tum exterior Urethræ tunica ad Urethræ dorsum videtur

detur qua longitudine Corpori Nervoso subjicitur.

Vascula igitur plurima a spongioso Urethræ corpore communicata glandulas perreptant irrigantque, atque a membranoso Folliculi cujusque pariete in cavitatula lenem humorem guttillulant, qui inibi velut in conceptaculo cogitur, ac detinetur, quò molles faciléque distractiles Glandulæ momentulo turgescant in reticulorum macularumque gurgustiolis ab aliquanta distractione nequaquam coercitæ, vel impeditæ; identidem verò nitentibus passim in distractionem, aut turgentibus vasculis, glandulares folliculi arctiùs ambiuntur, passimque torcularis in morem coarctantur, utpote levi cuilibet compressioni facilè cedentes, & obsequentes prementi.

Liquoris secretio in Glandulis.

Reticulîs ergo vascularibûs Glandulas comprehendentibûs alterno systolis & diastolis motu agitantibûs, villis autem Urethræ applicitis assiduè in contractionem nitentibûs ac oscillantibûs, aliquid semper liquidi in Urethræ cavitatem emulgebitur, ut mulcentibûs rivulîs rara veluti psecade, ac mollî substillô Urethra passim ac ferè indesinenter suavi temperamentô leniùsque adluatur,

Excretio fit a vasis.

Facilitatur a tenuitate Glandularum & Canaliculorum. atur, leviculo ictui cedentibus canaliculorum saltem plerorumque brevitate, quoad magnitudinem, ac consistentiam tenuitate, nec-non etiam positione illa, qua ita supra Urethræ longitudinem plerique jacent, ut eandem habeant cum Urethra directionem: nempe quòd anteriùs, id-

Eorumque brevitate & directione. est versùs Glandem prospectent, Urethrâ in laxitatis, ac ordinario statu, deorsum vergente ac inclinatâ, facilem habeat liquor iste in, ac per Urethram defluxum. Quod autem pauculi aliquot Urethræ alveo adversi notentur tubuli, id universim non officit, cum maximè difficultas ascensus a brevitate compensetur facilime superabili. Quin etiam opposita Urethræ directioni pauculorum horumce tubulorum positio præcipuùm facere ad oppositum quandoque statum Urethræ, eumque liquoris maximè indigum, conjectari possemus.

Remoratur ab eorum tenuitate, conicâ figurâ, obliqua positione. Ut verò ad majora, ut opus erat identidem, dispendia tantulùm cumularetur, frænari, ac morulîs cohiberi liquoris hujusmodi fluxus debuit, idque præter canaliculorum tenuitatem, conicam figuram, & obliquam positionem, aliqua eorumdem tortuositas præstat, mollique proserpere flexu lymphulam cogit. Inclinati quippe per longi-

gitudinem Urethræ, interiorique ejusdem tunicæ exculpti canaliculi & Urethræ & nerveæ tunicæ varietatibus non obsequi nequeunt, sicque non directi semper, sed concidente laxâque in ordinario statu Urethrâ, laxi flexuosique sunt etiam in ordinario statu canaliculi, non incommoda sanè ad fluxum difficultate.

Promovetur in Urinæ seminisque excretione.

Ast ubi major hujusce liquidi influxus intrà seminis, urinæque excretionem exigitur; quæ hujus liquoris copiam exigunt, ipsæ faciunt utræque per Urethram excretiones: namque decurrente supra compressiles facilè tubulos urinâ vel semine, Glandularum fluor facilè & copiosiùs exprimitur: Eôque maximè quòd tubuli dorsó suo supra Urethræ planum leviter prominuli, & obliquè producti id præstent ut comprimens desuper liquidum validiùs incurrat, & in transversè objectos Canales contra nitens vires concitet majores, eorumque majorî momentô liquorem expressent

Turget in Venerem.

Concitato autem ad Venerem animali has quòque turgere Glandulas, & suum quoque stimulum addere minùs improbabile videretur. Sic proludente etiam quandoque Venere succensis Genitalibus, distentâque Urethrâ & a turgen-

gentibus vaſis in Glandulas & a turgidulis Glandulis in Urethram per tubulos facilè patentes; tumque præſertim directos non ſinè impetu quodam tacitus ille & clandeſtinus in motibus illis primòprimis, ac ferè ſine ſenſu, aut ſanè conſenſu vel animadverſione diffluet humor; in his præſertim qui Veneri magis facti, aptique ùt reliquorum ſic horum quòque genitalium ſiphunculorum magnitudine numeroque ditantur.

At verò in ipſa-met Venere quanto plus liquidi, majori cum impetu promptis quaqua-verſum emiſſionibus velut ejaculati proſiliet; tanquam prolifico ſemini genuinoque acceſſorii, quo prælinito tramite; adauctaque mole ſemini; ejusdem & facilior & voluptuoſior viris ejaculatio, mulieri receptio contingat.

In eâque copioſius proſilit.

CA-

CAPUT III.

De Glandulis Conglomeratis Urethræ.

UT proximo Capiti rem Disgregatarum, sic præsenti Conglomeratarum universim claritatis ergo præmittere & animus mihi & operæpretium erat; id tamen quum variis de causis mihi licuerit minùs, sejuncti capituli locô habebis ea, in quæ passim exorbitavit calamus, generalem Conglomeratarum Doctrinam quoquomodo attingentia.

Ad globulum illud spongiosum, lividum & cerasi-forme corpusculum, spongiosæ, qua constat Urethra, substantiæ principium, non longa infra Prostatas distantia, parvæ prostant Glandulæ, minoris fabæ communiter magnitudine; in hac enim variant admodum: inter majores quas videre contigit, illæ sunt quas in Figura exhibemus. Pondus ad lancem exigere (ut de Glandulis suis Ant. *Nuck*) supervacaneum duximus.

Glandularum Urethræ Conglomeratarum Situs. Magnitudo. *Vide Fig. I. Litt. MM. Sialograph. nova.*

D Ha-

Facies externa. Harum facies eſt qualis veſiculis Seminalibus Simiarum à *Gerardo Blaſio* (a) pingitur, ſeu meliùs ſpecies tota eſt glandularum conglomeratarum. Albidus gratusque qualis glandulis conglomeratis color; figura oblongo-rotunda, quæ tamen ſub-indè variat; ſuperficies inæqualis, velut ex acinis plurimis compoſita, ſeu hemiſphæriis plurimis tuberoſa.

Interna. Interna Glandularum ſtructura, quatenùs attingi oculis poteſt, ex plurimis glanduloſis pumicoſisque acinis videtur conſtitui, quos non meras eſſe texturas vaſculares *Nuckianas* (b), ſed folliculorum peculiari corpore membranoſo conſtantium congeries *Malpighianas* (c), eſt perquam probabile; utcumque indè peculiare hoc corpus glandulare canaliculo cylindrico vel advoluto in ſpiram, vel plicato in plicas ad modum inteſtinuli efformetur, quem-admodum ſtructuras ſecretorias exponit Doctiſſimus *Bellini* (d)

Ab

(a) *Zootomiæ Tab.* XII.
(b) *Adenograph. curioſa.*
(c) *Ep. ad Soc. Angl. de ſtruct. Gland.*
(d) *Opuſc. Prop.* XXIX. *De mot. Bil. & Propoſ.* XXXVIII. *De Ferment. & Gland.*

Ab Utriculi cujuslibet membranosâ substantia, peculiari quadam ratione, modificata in totidem lagunculas, seu cavitatulas extillat guttulis omni captu minoribus, & ex cellulis in canaliculos excretorios peculiare liquidum, diaphanum quidem ac limpidum, viscidum tamen ac tenax: licet non diffitear tantam in vivente animali viscidicatem non adfore, cum mors humoribus lentorem inducat non suppeditatis, avolantibus, fixatisve particulis volatilibus, quod in saliva huic humori congenere *Nuckius* animadvertebat. *Sialograph. nova.*

Harum itaque structura glandulis conglomeratis est omnino persimilis, uno diversa discrimine soliditatis, quæ in his Glandulis major est, quum reliquæ conglomeratæ laxiores sint, & molliores: Id tamen diversam non arguit structuram, & operandi rationem; hæc enim diversitas tota pendet a majoribus vel minoribus spatiis glandulæ interceptis, adeoque a majori vel minori loculorum, ac inter-capedinum copiâ ac amplitudine. Nimirum assiduus quidem sed modicus Liquidi hujus in Urethram proventus esse debuerat, ut ex infra-dicendis philosophari licet, hinc minor loculorum copia ac amplitudo: *Velut in Conglomeratis.* *Soliditatis.* *Ratio.*

quare anguſtiores relinquuntur areæ, & glandula minus compreſſilis, minùsque friabilis efficitur.

Et diverſitas.

Simplicitatis amiciſſima ſimul & neceſſitatis provida Natura ſemper ſapientiſſima, ratione requiſitæ quantitatis liquidi debitam glandularum, ſeu glandularium folliculorum copiam accommodavit: vel in unum vel in plura loca confluendi cauſa vel in congerie congregavit, vel latius diſtribuit ſolitarias: excernendis diverſæ conſiſtentiæ lymphis, diverſæ etiam conſiſtentiæ glandulas tum Diſgregatas, tum Conglomeratas adhibuit.

In diverſis glandulis.

Ep. ad Soc. Reg. Angl. De Struct. Gland.

Humori Pericardii, Pleuræ, Tracheæ, Peritonæi, & Vaginalis Teſtium tunicæ tenuiſſimo liquori exſtillando quòque tenuiſſimas ex obſervatione *Malpighii* Glandulas; Hominum & Quadrupedum OEſophago Medias, Volatilium OEſophago, reliquorumque animalium Ventriculi & Inteſtinorum & Narium muco, Auriumque cerumini craſſiores, easque in eodem ordine diverſimodè inæquales ad proportionem diverſæ conſiſtentiæ in liquido ſuo deſtinavit. Liquido Pancreatico utpote tenuiori glandulam minùs compactam, ſeu potius friabilem; Salivæ Pancreaticâ lym-

lymphâ aliquantillùm minùs difluxili, hinc Salivales magis compactas, viscidiori adhuc salivæ constantiores dicavit Glandulas, Tonsillas potissimùm, quæ & acinis constat, majoribus & naturaliter admodum sunt pumicosæ, ut observat Ant. *Nuck*, Articulorum axungiæ glandulas, quas Tonsillis comparat ipsarum detector *Clopton Havers*, quæ ex membranis pluribus textæ densitatis habent & roboris plurimum, nec ita facilè admodum divelluntur. Sic etiam Prostatas ex valde tomentosis efformavit utriculis, sic etiam par erat similem consistentiâ Prostatarum, liquorem effundentes Glandulas ex consistentibus magis acinis efformari, ut viscidiusculus liquor spongioso magis corpore meliùs excerneretur. *Adenograph. curiosa. Osteolog. nova Discursu IV. De Gland. mucilag.*

Quod maximè de Glandulis istis in Vitulo, Porco, Ariete, Cervo, constat, quæ compactæ admodum sunt & ferè carnosæ substantiæ; licèt id quòque ex eo provénire censerem quòd, cum probabile sit hasce Glandulas Veneris usu turgere, Vitulis in hanc palestram nondum admissis, immo a Venere per castrationem emancipatis, probabile est, angustatis vasis, inanibus ferè loculis, retractis fibrarum fascicu- In Vitulo, Sue domestico, Ariete, Cervo.

 lis,

lis, minorem, gracilem, & duram reddi qualis obſervatur, Glandulæ molem.

Glandularum canales excretorii in Homine.

Porrò inſenſiles planè canaliculi ſingulorum acinorum excretorii in unum alveum concurrentes canalis excretorii principium intrà Glandulam conſtituunt, qui unus útrinque, alter ab altera egreditur Glandula, pellucidus & albumineo liquore turgidulus, ſtatimque egreſſus versûs Urethram inclinatur, mox ſub Ejuſdem tunica longo aliquo tractu, trium ſcilicet transverſorum digitorum longitudine defertur, donec paulò ſupra medium Urethræ, finem ſortiatur, ubi leviter compreſſus ab anguſto oſtio viſcidi liquoris globulos velut chryſtallinos depromit.

In Vitulino, & Suillo genere

In Brutis ſupra-citatis (quibus perſimilis eſt Genitalium ſtructura) ad terminum Urethræ carnoſæ (ſic appello canalem a cervice Veſicæ Urinariæ ad Penem productum, & muſculoſo corpore in hiſce brutis obvolutum) inſignis elevatur membranea valvula adinſtar velæ circum-tenſa, figurâ oblongo-triangulari, ſeu mitrali, Valvulis Venarum perſimilis, vertice ad cervicem Veſicæ, baſi ad elongatam inferiùs Urethram ſpectante.

Inter

Inter duplicatas hujus valvulæ tunicas canales prædicti deferuntur, qui tandem ad marginem Valvulæ in medio, duplici præ-angustoque ostiolo desinunt. Namque hìc loci est ubi abdominis cavum linquens sursum intorquetur Urethra, nervosis corporibus committenda; ut proinde ne in ascensu suo renitens retro-laberetur lotium, apponi valvulam necesse fuerit, hunc regressum prohibituram: Atque ut hìc quòque loci restitantis fortè paululùm urinæ molestia caveretur, extillari a canaliculis liquidum demulcens necesse fuit atque præ-commodum. Aliquando sed raro tamen ad-modum interior Urethræ tunica in viris ad præ-dictorum Canalium orificia in velæ modum ac Valvulæ speciem elevatur, qua eadem ostia obvelantur. Id tamen perrarum est adeò, ut pro genuino Naturæ machinamento haberi neutiquam debeat.

Eodem modo locantur ad Urethram *Equinam* Conglomeratæ, hôc discrepantes uno, quòd istæ majorem habeant Conglomeratæ faciem, ut illæ magis quoad externum Conglobatis accedunt. In Equo.

In *Fele Domestico*, seu *Cato* ad ra- In Fele domestico.

radicem penis duæ adſtant glandulæ Proſtatis æquales, exiguum una-quæque ductulum, in Urethram emittens. Carneæ ſunt exteriùs, interiùs conglomeratarum granulata ſubſtantia: nempe nulli ſubjiciuntur muſculo, vel ambiuntur; ideoque externa ſuperficies fibroſa eſt: niſi fortè comprimuntur a muſculis penis Erectoribus, qui prope glandulas haſce ab oſſibus Pubis exoriuntur breves quidem ſed validi, atque toroſi.

In Mure domeſtico majore. His conſimiles ſunt conglomeratæ ad radicem penis in *Mure domeſtico majore* ſive *Ratto* poné muſculos erectores ſitæ.

In Echino ſeu Erinaceo Terreſtri. Hujus eſſe generis autumo Glandulas illas *duas albas juxta teſtes, aliasve duas luteſcentes iis minores*, quas in *Echino ſeu Erinaceo Terreſtri*, a ſe *diſſecto* obſervavit Franc. *Willughby.*

In Talpa. In *Talpa* haſce dari Conglomeratas, aut ſanè analogas ex *Schelhameri* obſervatione facilè judico, quam hiſce verbis adducit Jo: *Rayus*: *Corpora extus carnoſa manifeſtò, indeque rubicundiſſima; intus nervea, canali nerveo duriſſimo prædita, qui longè ante veſiculas ſeminales in penem ſeorſim inferebantur; porro circa veſicam aliud occurrebat globoſum*

Synopſ. Hiſt. Quadrup.

bofum

bosum, carneum parte exteriore, interiore nerveum in ipso Pene situm, in quod cum ex vesica aditus erat, tum & vasa semen deferentia terminabantur, ex quo Prostatas esse apparebat. Sed post hanc demum insertionem ex dictis corporibus rotundis, canales illi nervei seorsim in penem abibant. Ita se habent hujus animalculi genitales partes, in quibus tantum apparatum haud immeritò admireris. Cum enim reliquis præter testes valde mediocres, quorum Parastatæ appendiculæ sunt, & glandulas Prostatas, vesiculasve, nihil Natura dederit; huic & maximos illos, & parastatas amplissimas, & reliqua; & insuper novum corpus seminale, ab his diversum ac separatum, novis ductibus instructum concessit, penem & facilè omnium (ni fallor) animalium longissimum. Huc-usque citatus supra Jo: *Ray.*

Glandulis istis aut Prostatis analoga videtur glandula illa, quam accuratissimus Naturæ scriptor Franc. *Redi*, prope hepar in *Cochleis nudis*, seu *Limacibus terrestribus* (a), quas appellat *Luma-* Analogum quid piam in Limacibus terrestribus.

 coni

(a) *Osserv. intorno agl' Anim. viv. che si trov. negl' anim. viv. p. 43. Tav. XII. Fig. 2. let. m m m I.*

coni ignudi, accuratiùs obſervat atque deſcribit: *Ma ſiasì in che ſtato ſi vuole il teſticolo, o che-che ſia, ſempre in quella parte co'la quale egli ſta co'l vaſo ſpermatico, à la ſua eſtremità un altro canaletto ſottiliſſimo pieno di materia bianca groſſetta, il quale camminando per lo più a ſerpe a traverſo del ventre ſenza avere attaccamento veruno nel mezzo, coll' altra eſtremità più ſottile ſi attacca, e ſi ramifica nel fegato, o per dir meglio in un corpo glanduloſo, di figura, e di compoſizione di parti ſimile al fegato, ma di colore un poco più roſſo; il qual corpo è abbracciato, è circondato dal medeſi mo fegato, che è di lui cinque, o ſei volte maggiore.*

Ita & in *Lepore marino*, quem appellat *Lumacone marino*, de quo inquit: *Le viſcere interne, come gl' arneſi tutti della generazione, il polmone, il cuore, il canale degli alimenti ſon molto, e molto ſimili, e corriſpondenti a quelle de' Lumaconi ignudi terreſtri.*

Ibidem.

In Lepore ſeu Limaçe marino.

Pariformiter in *Limacibus Cochleatis*, ſeu propriè dictis *Cochleis: all' intorno del teſticolo ſcappa fuora un ſottil canaletto, che ſciolto, e ſerpeggiante và ad impiantarſi in un certo corpo roſſo glanduloſo ſituato, e naſcoſto nel mezzo*

In Cochleis.

di

di quella massa che fanno gl' intestini ed il fegato aggrovigliati insieme. (a)

In Canibus conglomeratas hasce glandulas comperire non licuit; fortè quòd Prostatæ ad aliorum Animalium proportionem grandiores minorum istarum defectum satis supplere potuerint.

In Canino genere glandulæ nullæ.

Glandularum verò humanarum Canales excretorii principio suo sub Urethræ membrana altiùs demerguntur intra corpus spongiosum, cujus vasis in ingressu suo proximè ad initium ambiuntur, atque muniuntur; indè membranam Urethræ internam subeunt, ad cujus interiora paulatim emergunt, ut totâ ferè longitudine sua urethræ superficiem excurrentes, velut anaglypticè delineati, levique dorso prominuli apareant.

Canalium a Glandulis humanis Descriptio.

Quô Glandulæ propior Canalis est, & cavitas illi major, & tunicæ sunt constantiores, quò magis recedunt, cavitatis habent & roboris minus, sed utraque in progressu ad finem usque insensibiliter exilescunt.

Deferuntur ductu non recto, sed aliquantulùm obliquato: Namque cum primùm ad Urethræ superficiem emergunt emicantve, a se invicem recedere inci-

(a) *Id Ib. p. 50. Tav.* XIII. *Fig.* 3. *Let. F. e e e e.*

incipiunt, receduntque paulatim, mox curſu medio ſuperato iterum mutuò inclinantur, ut illorum extrema ferè ad contactum aproximentur, exiguo non niſi relicto intervallo, ſicque Canales ſinguli ſubcurvam lineam, ſimul autem elipſim prope, deſcribunt.

Canalium etiam extrema non liberè in Urethram hiant, ſed paululùm intorquentur & flexuoſa fiunt in exitu ſuo, quod maximè apparet quoties ductus comprimitur, & liquor ad exitum urgetur. Hinc maxima ſetas ſuillas etiam minores inſinuandi dificultas patienter ſuperanda, quæ in reliquo, niſi fortè ad canalis in tunicam, Urethræ trajectu, nulla ampliùs occurrit.

An fortè *meatus ille novus ſed exilis concavus, quem in homine invenit Jo: Daniel Major cum Caſp. Marchio* (a), *qui ex poroſitatibus Proſtatarum in Urethram educitur & terminatur, per quem ſeminalis ille liquor in fiſtulam ſtillat* referente Th. *Bartholino*, illorum ſit unus Ductuum, quos invêni (ut candidè fatear) nihil certi poſſem ſtatuere, cum Auctor a *Bartholino* citatus ad manus

(a) *Anat. lib.* I. *De Inf. ventr. Cap.* XIII. *De Vaſ. Deſer. &c.*

nus meas nundum pervenerit, licèt Ejusdem Consultationes Medicas aliquot viderim relatas ab altissimi nominis Viro Medicæ toto orbe Universitatis Bibliothecario, de rebus Anatomicis, Chymicis, Pharmaceuticis, Medicis optimè merito, Jac. *Manget* in suo, verè *Thesauro Medico-Practico.* Quatenus tamen ex *Bartholini* relatione constat, non puto Adversario fortè alicui ansam dari posse ut Glandularum, Ductuumque Nostrorum novitatem audeat impugnare.

Propius est ut Ductus Nostros comparem Canalibus liquorem pituitoso-serosum ad Urethræ confinia in Uteri Vaginam deponentibus, quos in Muliere detexit *Graaffius*, (a) in Vaccis *Malpighius*, (b) & tum in Vaccis tum in Mulieribus elucidavit Casp. *Bartholinus* (c) *a Clarissimo Du Verney Regio Parisiensium Anatomico primùm* (ut ipse fatetur) *edoctus.* A Glandula nimirum ex plurimis aliis (ut *Bartholinus*) seu a folliculis subrotundis glandulosis (ut *Malpighius* vult) conglomeratâ in Vaccis, in Mulieribus verò a Cor-

Similitudo cum canalibus uteri vaccinis.

(a) *De Mulier. org. Gen. inserv.*
(b) *Dissert. de Utero.*
(c) *De Ovar. Mulier. Epist. ad Gul. Rivam.*

a Corpore Glandoſo Proſtatis virilibus perſimili, Canales duo, in Vaccis ſatis ſpectabiles, in Mulieribus proportione longè minores, hi ſtylum, hi ſetam duntaxat ſuillam, admittentes ad Vaginæ latera emittunt, qui latô capitulô evidentique hiatu (ut cum *Malpighio*) ſeu conſpicuo & in Papillam protuberante oſtio (ut cum *Bartholino* loquar) in Vaccis, nulla in Mulieribus protuberante Papilla, ſupra meatus urinarii orificium, ſubviſcidum liquorem emittunt, quo & lubricatur, & in venereo clyſmatico opere delectabiliter inſpergitur plena voluptatis fœminarum vagina. Immo quavis comparatione aptior & accommodatior illa eſt Glandularum noſtrarum ſimilitudo cum Glandulis hiſce duabus, quas ad Leporis fœminæ vaginam, Teſtiformes appellat Jo. Jac. *Harderus*, atque deſcribit *ex albo-flaveſcentes, magis quoad externam faciem quàm internam Conglobatis ſimiles, diſſectas & preſſas humorem e ſuis porulis hìc illic reddentes albidum craſſiuſculum, qualis in non-nullis animantium Proſtatis deprehenditur, corpore tortuoſo ſub-fuſco velut epididymis utrimque ambitas, unde ductus tortuoſus ceu eja-*

Schol. Obſerv. IX. Fig. I. Lit. b.

ejaculatorius prope orificium externum interiùs inſeritur.

Traductam a *Malpighio* & *Bartholino* canalium horumce deſcriptionem, fortè nimis obſcuram ne culpes (Amice Lector) utpote ex Clariſſimis Viris excerptam, contractamque eo ſolùm conſilio, ut inſtitutam Glandularum ductuumque novorum cum illis analogiam juxta-poſitione evidentiùs demonſtrarem, utque etiam confirmem Glandulas, quas ſuperiùs expoſuimus Urethræ Diſgregatas cum Glandulis & canaliculis, quibus Vagina, totuſque Uterus irrigatur, analogas eſſe.

Quibûs jam conſtantibûs probatâque aliunde a præcitatis Authoribus harum Vaginæ Glandularum cum glandoſo mariùm corpore ſeu Proſtatis comparatione: facilis Tibi largirer (Lector Prudentiſſime) ut ſi fortè Glandulis noſtris (ut novis rebus ſolemne eſt) novum procudere nomen ad clariorem intelligentiam utile cenſeas, illud ab inſtituta analogia eruas, & *Aſtites conglomeratas*, ſeu *Proſtatas minores* denomines, quibus liquor tum muliebris tum virilis Glandoſi corporis liquori analogus excernatur, velut qui inſenſibiliter percolando Urethram irroret ne exſiccetur, ſub-

Cum Proſtatis virilibus.

Et indè Cognominatio.

Uſus.

ſubliniatque ut ab urinæ ſeminiſque acrimoniâ muniatur : impetuosè autem projectus Urethram ſuaviſſimè afficiat in coitu. Ut ideò ſuperiùs expoſito Urethræ Diſgregatarum uſui, ſimilis non modò, ſed idem omninò Conglomeratarum apareat.

Qualis Diſgregatarum omninò.

Ne verò per Urethræ longitudinem iſtæ fuerint (illarum more) diſperſæ, per tractum videlicet a Proſtatis ad uſque ubi nunc aperiuntur earum canalia, ſeu (quod idem) ubi pullulare incipiunt Diſgregatæ ; prohibuit fortaſſe neceſſitas compreſſionis, cujus ut indigæ erant, ita obtinendæ minùs aptæ, hujusmodi in tractu, ubi fiſtula urinaria ſuperiùs corporibus nervoſis partim ſejuncta, partim laxiùs unita, inferiùs ſpongioſo corpore multo, velut tomento obfarcta, compreſſionibus aut deſtituitur, aut cedere ſatis ad glandularum expreſſionem non poteſt. Colligi itaque ac velut confluere illuc omnes debuere, ubi potentiam muſcularem oportunè advolutam ſibi poſſent nanciſci. Sicque major colligi humoris copia, unoque jactu emitti poteſt quà major fortè eſt ejuſdem, & quidem copioſioris neceſſitas, uti ſuperiùs conjectabamur in Brutis ; in illo videlicet freto, in quod ab Acceleratoribus

Ratio.

Vid. pag. 54.

bus suis angustatur Urethra, ut illac arctiùs fluente semineo, urinosoque liquido, faciliùs posset exuri.

Quoniam verò liquor iste fluxilior tenuiorque esse debuit ut longiusculo exiguoque canali tranando par esset; minus congruum Naturæ fuisset glandulosa mole Prostatas augere, ab iisque liquorem istum petere, à quarum propria textura non nisi viscidiusculus humor secerni consuevit; nisi fortè id in canibus præstitum, quibus prostatarum liquor, analogo Conglomeratarum adstitum liquori fortè permixtus, videtur longè serosior.

Cum hisce usibus liquidum istud inserviat, ut vel sola rei expositione, ac contemplatione ex insinuatis Capite præcedenti liquet, facilè intelliges rerum Mechanicarum & Anatomicarum peritus, in hoc opere tale esse Naturæ artificium debere, ut passim, lentè ac sensim flueret hoc liquidum in ordinario statu, & data occasione impetuosiùs prosiliret; ut de Disgregatis disseruimus supra.

Ut ergo passim in Urethram flueret hoc liquidum, nullam emissario Canalis muliebris aut virilis apposuit carunculam aut papillare impedimentum, ne

Nulla ad canalis exitum caruncula.

E cùm

cum aſſiduus, aut ferè aſſiduus ſaltem eſſe debeat liquoris proventus, in aſſidua, vel ferè aſſidua actione Potentias detinere cogeretur: quod cum nimis implicitum evaderet, non oblitæ machinarum ſuarum, ſed bene-ſapientis Naturæ fuit Carunculam, aut Papillam deficere: oppoſita autem ratio voluit Carunculà Deferentium orificia, Papillis Proſtatarum canaliculos muniri. Quamquam & illud Aſtitum conglomeratarum canales ab hoc objice potuit liberare, Urethræ neceſſaria nimiùm æqualitas papillæ elevatione facilè lædenda.

Sed ejus loco aliæ reſiſtentia

Harum reſiſtentiarum loco remoras plures habet hoc liquidum in ſe ipſo, in Glandula, in canali ſuo: in ſe ipſo propriam viſciditatem; in canali extenuationem parietis, & cavitatis ſuæ, canalis aſcenſum, obliquitatem, extremique intortionem; in Glandula minorem cedentiam & compreſſibilitatem, qua ſit ut difficiliùs urgeri introrſum tota glandula ſingulique acini poſſint, unde alioquin promoveri ſecretiones & ſecreti liquidi fluxus non eſt ut hìc loci probemus.

Ut colligatur tantisper liquidum.

Hæc inquam omnia facilè puto ut in ordinario ſtatu ſenſim & lentè fluat hoc liquidum. Eidem uſui Canalis Vaccini

cini emiſſario appoſita eſt Papilla, velut canalibus Deferentibus Caruncula; & canaliculis Proſtatarum in Urethram hiantibus Papillæ, ne vel noxiè vel inutiliter prodigeretur liquor; ſed oportunis temporibus cumularetur, quibus abundanti profuſione uſum cui deſtinatur meliùs præſtaret. Huic uſui cui Papilla in vaccinis Canalibus, ſufficit liquoris viſciditas; & exilitas exitûs in Canalibus muliebribus, recenſitæque reſiſtentiæ in Virilibus. Quæ propter copiam liquoris nitentis in emiſſarium in Vaccis fortè minùs ſufficiebant; ſed aliud impedimentum, Carunculæ ſcilicet, fuit moliendum.

Hæ reſiſtentiæ utcumque leves aliquo ſaltem momento ſunt ſuperandæ potentiis ad Glandulas & Vaſa oportunè adhibitis; his inquam potentiis, eôque artificio applicitis, ut ordinariò velut otientur, & levem ſaltem actionem exerentes, hujus liquidi ſecretionem, excretionemque lentè procurent. Datâ verò neceſſitate agant validiùs, quin etiam aliquando validiſſimè. Potentiæ ſunt

Mites ita-dixerim potentiæ ſunt Arteriæ & Vaſa Glandulæ diſtributa, eidemque & Canali adjacentia. Nimirum a vaſis proximis ſurculi in plures diſcer-

pti ac ferè reticulati ſingulos exteriùs acinulos irrigant, ac intercepta acinulis ſpatia ſubeundo Glandulæ meditullio altiùs infiguntur.

Arteriȩ.

Adjacet verò Glandulæ Arteria, corpus Urethræ ſpongioſum irrigans, quæ poſtquam Glandulæ ramos diſtribuit, ejuſdem regionem præter-greſſa, duplici ramo in corpus ſpongioſum inſeritur. Ductibus excretoriis accumbunt Vaſa ipſa Urethræ corpus ſpongioſum contexentia, quæ ideò providè canalis exortum ſtatim arctiùs complectuntur, reliquum comitantur adjacentes.

Cum Venis ſupra Glandulas reticulatæ.

Vaſa itaque liquidum Glandulæ inferentia non ad nutritionem ac vitalitatem modò, aut ad ſecretionem quòmodo-libet illud ſuppeditant, ſed ad liquorem ſecretioni diſponendum, ſecernendum, ſecretumque jam promovendum in fluxum ad proportionem parvitatis in Glandula & liquore ſuo aptiſſimè comparantur. Nimirum Glandulam involvens exiguus ille vaſculorum reticulus quantùm (ad proportionem exiguæ etiam Glandulæ) mutuis fluentis intra ipſum ſanguinis incurſibus & alliſionibus, & per conſequens divulſionibus a cohæſione ſua, ad ſeceſſum partis a parte, ſeu ad ſecretionem

diſ-

diſponat, patet ex iis, quæ de reticulorum vaſcularium uſu in animalibus ſolidè non minùs quàm facundè diſſeruit Vir prodigiorum in Mechanico-Medicis *Laurentius Bellinus*.

Glandulis adjacentes per easque diſtributæ.

Contractio inſuper & diſtractio Arteriarum præcipuè, tum quæ Glandulam ſubeunt, tum quæ ad Glandulæ contactum excurrunt, niſu diſtractionis ſuæ vel Glandulam totam ad contactum poſitam, vel unam-quamque Glandulæ partem, inter duas quaſque Arteriolas comprehenſam, alternè comprimant, alternè liberam a compreſſione relinquant, ac alternè liquido ſuo impleri Glandulæ utriculos, alternè ſecretum in ſinulis liquidum agant in canales ſuos, & extra canalem derivent.

Urethræ Vaſa.

Inſuper adhærentia per Canalis longitudinem, aut transversè, ad initium præcipuè, vaſa ſpongioſum Urethræ corpus contexentia, cum diſtractilia ſint & contractilia, erunt & ipſa potentiolæ quibus liquidi fluxus & exitus promoveatur. Potiſſimùm contra impedimentum viſciditatis, neceſſarium fuit potentiolas ſeu motus diſtribuere ſeu digerere ad ſuperficiem externam canalium, quibus canalis ſectim premeretur, ac urgeretur introrſum, ut tum a mutuo

contactu, tum a contactu parietum divelleretur liquidum, & singulæ moles liquidi agantur vel ad immissarium, vel ad emissarium, ut indè a liquido superaffluente ex immissario versùs emissarium, immo & extra determinetur, quà patet exitus.

In minutio resistentiarum.

Rursum ut in hoc canali fluxui remoram facit cavitatis extenuatio, sic facilitatem aliquam præstat membranarum gracilescentia.

Rursum ut conica vasculi figura impedimentum efficit ad fluxum, ita facilitatem præstat inæqualitas momentorum quibus canalis præditus est: neque enim momentum suum denegandum est membranulis canaliculum constituentibus, cum instructæ sint facultate contractili. Cum enim crassiores sint tunicæ ad inmissarium, seu propè glandulam, tenuiores ad extremum, seu emissarium, fiet, ut ad inmissarium canalis major sit facultas contrahens, minor versùs emissarium: Quare contentum liquidum sensim urgebitur ab inmissario versùs emissarium, nempe a loco ubi crassities villorum major est, atque ideò major validitas facultatum contrahentium, & momentum earumdem majus, ad locum ubi villorum crassities

ſities minor, ideòque momenta contractionis minora.

Quo-ad canalis intortionem probabile eſt eo tempore, quo major exigitur liquidi copia, ex obliquo directum fieri, diſtenta nimirum Urethrâ.

Momentoſa autem magis potentia muſculus eſt, qui valido involucro glandulas utrasque ambit, atque complectitur, quem ſubſequente mox Capite exponam; poſtquam candidè profeſſus fuero quod hoc ipſo momento contigit, ſinè publica profeſſione neutiquam prætermittendum: Advolutus muſculus.

nec ſi miſerum fortuna Sinonem.
Finxit, vanum etiam, mendacemque improba finget. *Virgil. Mar. Æneid. l. II.*

Huc uſque jam planè deveneram; cum amiciſſimus unà ac Clariſſimus D. Joſeph. *Paſchalis* me perhumaniter moniturus, retulit *Monſ. Mery* (Accuratiſſimus ille, & exactiſſimus Pariſienſium Anatomicus, nunc Regii Noſocomii (*l'Hotel Dieu*) Chirurgus primarius) *a auſſi decouvert dans l'homme ſous la partie virile deux petites glandes de la groſſeur d'un pois. Elles ſont placées audesſous des muſcles accelerateurs, & éloignées du corps des Proſtrates d'environ un pouce.* Officioſum benevolentis Viri monitum non *Journal de Scavans Tom. 12. A. 1684.*

maximè gratum habere non potui utpote quo aut negligentis aut plagiarii notam, quæ mihi (ut candido cuique) semper teterrima visa est, longiùs declinarem; quoque palam professò eum me hominem præstarem, qui agere omninò velit ingenuè.

Pro hoc utique candore, pari mihi libertate liceat apertè dicere, me glandulas istas ex me non invenisse modò, sed & qualîs sint naturæ (conglomeratarum videlicet) quo canali, quôque liquore præditæ, quos usus, quibusque mediis præstent, quibus, qualesque in brutis adsint, quibus, qualiterve denegatæ suppleantur analogis instrumentis, exposuisse; ut quibus præcipuè morbis obnoxiæ sint mox enarrabo: quibus sanè desideratis, næ ego glandulas illas a me inventas, aut satis perspectas habuissem.

CA-

CAPUT IV.

De Glandularum Urethræ Conglomeratarum musculo.

AST ubi difficilioris momenti occurrit resistentia, validioris quoque momenti potentiam applicari animalium mechanices, seu mechanicæ peritiæ plenum artificium naturæ voluit. Hæ potentiæ illæ sunt quæ majori vigeant momento contractionis, nec sola instructæ sint facultate contractionis naturalis, sed etiam contractionis superadditæ; nempe instructæ sint villo contractili, seu fibra motrice carnea, quibus facultates contractiles constituuntur. Id sapientissimè factum jucundissimè observamus in canalibus conicis, in quibus liquidum de se ipso iners fluere debeat a latiori inmissario in canalem vel emissarium angustius; ad superandam occursuum resistentiam ad singula canalis segmenta, vel ad inmissarium, potentia muscularis ad coni basim apponitur, velut ad basim seu inmissarium coni, seu conici canalis arteriosi

Muscularis Emboli necessitas ad fluidorum motus.

riosi musculus cordis constituitur, cujus vim, agendi modum, & æquilibrium; in sê, ad canales, & liquidum suum doctissimè Præclarissimus *Baglivius* exposuit.

Tract. de Fibr. motr. & morb. specim. l. 1.

Ad secretiones & excretiones.

Et quum hæ resistentiæ potissimùm occurrant ad secretionem, & excretionem liquidi per glandulas, & canales suos, industre Naturæ artificium potentias musculares ubique adhibuit, quibus a glanduloso corpore exprimeretur in inmissaria seu canaliculos excretorios, ex his urgeretur in canalem communem, tandemque in emissarium, sicque superaretur quidquid resistentiarum adest in glandula, in canali, in contento liquido. *Exemplum luculentissimum & veluti maximam glandulam patentem oculis habes in Intestinis ex Bellino:* Machinam comprimentem in abdominis musculis, qui momenta sua cum dirigant ad singula puncta contentæ cavitatis, aguntur quòque vi contractionis suæ, vigentque super intestina tanquam super magnam glandulam, & in Lactea agunt, & per ipsa tanquam per canales excretorios urgent; Ut magna hæc secretio in magna hac glandula musculosis planis plurimis efficitur, sic reliquæ in animalium corpore secretiones

Opusc. de mot. cord. de ferm. & gland.

nes

nes in glandulis musculosa fibra perficiuntur.

In iis verò præcipuè secretionibus, quibus fluidum iners separatur, quasque repentinis quibusdam motibus aliquando fieri uberiores oportuit, muscularem potentiam præfecit. Cum enim tale fluidum non sit sufficienti instructum impetu ut possit sê-ipso fluere, debet eundem aquirere a compressione extrinseci, ideoque ab aliquo contractili, & cum major datis temporibus emunctio liquidi necessaria sit, ideò major contractio comprimentis involucri, quare involucrum illud non solùm naturali, sed etiam super-addita contractione contractile sit oportet. Fasciculus autem naturali, & super-addita contractione contractilis quid aliud esse nisi musculus potest? Hinc cum salivæ uberior proventus inter masticandum sit necessarius, ejusdem glandulis & ductibus admovit potentias, quæ inter masticandum agitantur quas exponit Casp. *Bartholinus*. Liquidorum præsertim pigriorum.

At quid ego de musculis super intestina, & supra glandulas reliquas vigentibus? Quid ego de glandulis salivalibus? ut ostendam necessitatem musculi glandulis nostris super-imponendi. Exempli Existentia ad glandulas Vaccarum vaginales.

empli certiſſimi, & plenæ analogiæ loco ponam quod de glandulis ſuis vaginalibus habet Caſp. *Bartholinus*; Nimirum Præclariſſimus Auctor (a) *haſce glandulas* (Vaccarum vaginales) *fibris carneis peculiaribus & propriis undique inveſtiri obſervavit: quia humor externi non poteſt niſi protuberante papilla, proſpexit Natura glandulæ fibris carneis, quibus in actu venereo, cum liquor excernendus eſt, premerentur glandulæ, ut papillæ protuberarent. A Sphinctere veſicæ videntur hæ fibræ carneæ oriri, quem-ad-modum & Virorum Proſtatas a muſculoſis fibris ſuper-impoſitis a Sphinctere veſicæ oriundis contrahi aſſerit Regn. De Graef.* Quin & glandulas illas, quas in *Talpa* Proſtatas conglomeratas, aut iis ſaltem analogas ex *Rayo* retulimus ſupra (b), muſculari involucro minimè deſtitutas obſervo ex hiſce-met Auctoris prælaudati verbis (c): *Cumprimis verò conſiderari dignum omnes has partes carnoſis tegumentis muniri, ex quo manifeſtum ſit contrahi eas, atque*

(a) *Epiſt. ad Gul. Rivam De ovar. mulier.*
(b) *Cap.* 3. *p.* 73.
(c) *Synopſ. Hiſt. Quadrup. Tit. Talpa.*

atque sic seminalem materiam propellere &c.

Præter necessitates itaque quas communes cum glandulis omnibus conglomeratis & præcipuè cum salivalibus habent nostræ conglomeratæ, cum uteri conglomeratis glandulis *Malpighianis* aut *Bartholinianis* peculiarem habent necessitatem mechanicam ut eôdem, quo illæ, modò, iisdemque rationibus carneos sibi lacertulos, fibrasve musculares adsciscant, qui naturali contractione, & compressione sua-liquidum a glandula sensim exprimant, & per canalem sensim urgeant: contractione verò super-addita liquidum glandulæ & canalis velut embolus in syringa impetuosè projiciant.

Muscularis iste fasciculus portio est musculi urethram constringentis, quem *non-nulli* apud *Galenum* (a) *appellant Sphincterem, seu stricTorem*; utì post *Galenum Vesalius* (b), *Valverda* (c), & Vesaliani cæteri, qui pro genuino vesicæ Sphinctere attulerunt: *Riolanus*

Musculus ad Astites conglomeratas.

(a) *Anat. Administ. lib.* VI. *cap.* XIV.
(b) *Anat. de Corp. Hum. Fabr. lib.* II. *Cap.* L.
(c) *Lib.* XI. *De Musc. Cap.* XXXIV.

nus (d) Sphincterem veſicæ externum, *Lindanus* Spleniatum, ſeu Faſcialem apellat.

(d) *Enchyrid. lib.* v. *cap.* XIV. *de muſc. veſ.*

CAPUT V.

De Morbis Glandularum Urethræ, & ſpeciatim Gonorrhæa.

Occluſio â natalibus, & aliò apertio.

UT pars organica quælibet, millenis obnoxia læſionibus eſt, ac cruciatibus exercetur Urethra virilis, ſuo; vel partibus aliis, præſertim vicinis communi vitio. Præter-naturali geneſi meatus ad Glandem imperforatus contingit (a), ut præter Veterum monumenta obſervat Goth. Sam. *Poliſius* (b); loco inſueto aperitur, ut apud Th. *Bartholinum* (c), Convulſione tenditur, vel retra-

(a *Joh. à* Meckren *obſ. med.-chir.*, *Melch.* Fribe *obſ.* 98. *miſc. med-phyſ. A.* 3 Beniven. *c.* 9., Bierling. *obſ.* 204., *Ephem. med. phyſ. Germ.*; *Gerh.* Blaſius *obſ. med.* 5.

(b) *Obſ.* 106. *Miſc. Med-phyſ. Dec.* 2. *A.* 9.

(c) *Anat. Ref. l.* 1. *c.* 24.; Blancard. *inſt. chir. par.* 2. *cap.* 14.

trahitur (d), etiam ſubitaneè (e), Paralyſi enervatur, Phlogoſi exuritur; Prurítu vexatur, Tumore tunicarum, quandoque crudo, quandoque purulento (f), aliquando etiam carcinomatoſo, vel Sphacelo afficitur; Acri ſuomet liquore, urinâ, purê, vel calculô excoriatur pertranſeunte; eodemque inhærente (g), vel innato (h) vel ſabulô (i), tumefactione, tumore, hyperſarcoſi, vaſorum interiorum varice ut mihi obſervare contigit ad radicem urethræ, & Petr. *Bayro* (k), & circa rugas Vaginæ uteri Steph *Blancardo* (l): Sanguinis grumo (m), purê craſſo, vermibus (n), extraneiſque (o) diverſi

Convulſio, Paralyſis, Inflammatio. Tumores varii Sphacelus Excoriatio unde tubercula Obſtructio.

(d) *Joh.* Schmid.
(e) *Petr.* Sorbait.
(f) Hippochr. *Aph.*
(g) *Nic.* Tulpius obſ. *l.* 4. *cap.* 34. *Jo.* Burgius, *Theoph.* Bonetus.
(h) *Laur.* Ferhr, Helvig. & Schroeckius *Dan.* Winclerus.
(i) *Jo.* Schmid, Dodonæus, Schenckius.
(k) *Pr. l.* 5. *c.* 3., Severinus, *med. Eff. pag.* 80.
(l) *Inſt. Chir. part.* 3. *c.* 20. *de Hæmorroid.*
(m) *Amat.* Luſitanus *c.* 6. *cur.* 19., Wincl., *Jo.* Schmid., *Mel.* Frib.
(n) Dodon. *Ann. ad c.* 77., *Ant.* Beniv. *obſ. mir,*

ſi (p), & abſoni etiam generis (q) (de quibus fusè Ephemerides, & Compilatores) obſtruitur. Externis, puta tumoribus, hæmorroidibus, aut duris fæcibus, penis diſtenſione, phymoſi, hydrope, inflatione (r) premitur, anguſtaturque: Vulnere (s), aut contuſione (t), læditur. Ab externâ intemperie communia cum Pene patitur. Ab initiò admiſſis irritatur, inflammatur, eroditur. Vaſculorum ruptione, vel eroſione, Hæmorragiâ, ſanguineo mictu (u), ac tincto ſemine, partium ſeminalium vitio

Compreſſio. Vulnus. Contuſio. Intemperies. Mictus ſanguineus. Gonorrhœa. Ulcus.

mir., Fernel. *Path. l.* 6. *c.* 10. *Schol.* Holl. *ad c.* 50. *l.* 1. *de morb. int.* Cardan. *com. in Aph* 76. *Sect.* 4. *Hipp* Rondolet. *hiſt. aq.*, Ronſæus *epiſt. med.* 10.

(o) Molinett. *diſſ. Parth. l.* 6. *c.* 8.

(p) *Plumbo Ol.* Borrich., *pilis plumbeis Sigis.* Elsholt., *globo ſclopet Act. phil. Angl. m. oct.* 1668.

(q) *Polyp. viv.* Schultz., *Animal. millep. ſimil.* Duret., *Aſell. viv.* Jacob., *Inſet. viv. nigr. form. ſcorpionis Th.* Barthol. *hiſt. anat. cent.* 4. *&c.*, *Flatu Wolfg.* Wedel. *in epiſt. Th.* Barthol. *Ol* Borrich. *oſſiculo Th.* Barthol., *pilulâ purgante Id*; *Pilis Dan.* Horſt. *epiſt. ad Jo.* Barthol. *Andr. Cnœff.*, *David.* Spielemberg.

(r) Dodon., Schenckius.

(s) *Regn. de* Graaff. *de virg. org. Jo. Huybrechz.*

(t) *Apud* Galenum.

(u) *Luc.* Hannæus.

tiô Gonorrhœis inficitur: His aliisque caufis ulcere, fiftulâque perfoditur; unde urina loco non convenienti emittitur (x), aut poft ulcus coalefcentia meatûs contingit (y). Fiftula. Coalefcentia.

Meæ autem operæ pretium eft illos duntaxat morbos exponendos affumere, qui à Glandularum exaratarum vitio pendere propiùs videbuntur. Et quidem, cùm partium omnium morbi à folidi, ac liquidi ejufdem partis læfione dependeant (quod nuper illuftravit Illuftriffimus ipfe Summi Antiftitis Medicus, & Medicorum primus Antiftes Jo. *Lancifius* (z) ità iftarum morbi ab horum vitiis omnino petendi. Proprii Glandularum Urethræ.

Ratione igitur folidi, caufa morborum in hifce glandulis erit quidquid glandularum quantitatem continuam vel difcretam, vel internam ftructuram, aut libertatem canalium, aut motum potentiarum ad glandulas lædere poteft. Ratione fluidi quidquid liquidum harum In Solidis

(x) *Th.* Bartholinus *hift. c.* 4. *p.* 422., Salmuth. *cent.* 1. *obf. med. obf.* 60. *nu.* 39. *Eufthach.* Rudius *l.* 2. *c.* 53., *Am.* Lufit. *cent.* 2. *cur.* 21.; Platerus *obf. c.* 792.

(y) *Jo.* Wierus.

(z) *De morte fubit. lib.* 3.

rum glandularum minuere, augere, incraſſare, ſolvere, acuere, aut conſimiliter modificare aptum eſt.

Natales

Eaque vel à primordiis, vel adventitia. Nimirum velut è partibus geminatis alterutra, ſic è multiplicatis aliquæ [naturâ ſubindè in organis præſertim genitalibus ludente] deficiunt, exceduntve. Primum in Conglomeratis (a), ſecundum in Disgregatis contingit. Major minorve moles evenit, aut proportionata reliquis partibus, aut improportionata: ità denſitas, aut laxitas; ità canalium conformatio; ſic & potentiarum appoſitio varia, non ſinè aliquo, levi ſaltem, officii detrimento. Aberrare etiam poſſe quis dubitet Adſtitum canales? quem-ad-modum ductus ſalivalis apud *Kerkringium* Spicileg. Anat. obſerv. 68.

Adventitii.

Externi.

Adventitiæ ſolidorum læſionis aliæ ab externis ſunt, aliæ ab internis. Primæ in re præſenti ſunt vulnera, contuſiones, ſtimuli. Secundæ ſunt Glandula-

(a) *Fortè in* Andria Martel *apud Georg. Abrah.* Merchlinum, *& in aliquibus ex Hermaphroditis; fortè etiam in illo, cui à nativitate, Penis pro ano fuit nullâ cum veſica urinaria Wolf.* Striegel. *in litt. Viennâ datis ad* Sachſium.

larum congestiones, vel exesiones, canalium corrugatio, compressio, obstructio, potentiarum adjacentium paralysis; vel convulsio, quatenus ab aliorum solidorum vitio, aut à liquidis pendent laxitatem nimiam, aut rigiditatem, aut consimilem intimioris structuræ labem glandulis, aut partibus adjacentibus lentiùs citiùsve inducentibus.

Vulnus

Vulnere pariter ac contusione continuitas, ità ac structura, vulnere autem quandoque magnitudo etiam, & numerus læditur. Porro ex vulnere harum glandularum præsertim Adstitum, atque earumdem canalium non nulla evenisse incommoda possunt; tùm illa maximè quæ vulneratis Glandulis (b), earumque Lymphaticis (c) atque in Salivalibus præsertim superioribus, & lachrymalibus contingunt; quod ultimum evenit magno *Hildano* (d) curanti, sed ista nescienti, quodque clarè exponit Joh. *Munnicks* (e). Nempe ût glandularis lympha passim extillet, præsertim

(b) *De conglobatâ inguinali Frider.* Ruysch. *obs. anat. Chir.*, *Fabr. ab Aquapend. l.* 1. *de. tumor. cap.* 13.

(c) *Jo.* Muys. *in Prax. chir. ration.*

(d) *Cent.* 5. *obs.* 80.

(e) *Chir. ad prax. hod. adorn. cap. de vuln. fac.*

in ejuſdem partis motionibus, fonticulo difficilè exſiccabili, & aliquando in fiſtulam abeunte; ut ex ſauciato ſalivalium altero in Milite Regiminis *delle Guardie* unà cum Domino *Panealio* obſervabam. Hæc tamen non adeò timenda in Adſtitum earumque canalium vulnere, quàm ſit in ſalivalium, propter glandulæ canaliſque exilitatem, & liquoris cum paucitate viſciditatem, licèt inflammatâ tùm parte affluxus major fiat. Aut poſt vulnus coaleſcit, occluditurque meatus, canalis reliquo ad uſque glandulam facilè in folliculum, ſeu ſacculum dilatato. Chirurgis præſertim Lithotomis in ſectione pro calculo veſicæ, & magis urehtræ in hoc ſitu has glandulas, hos canales propono.

Contuſio. Contuſione fibræ, ac nervi tum glandularum, tum partium appoſitarum diſtrahuntur, diſtorquentur, laxantur, franguntur; vaſa comprimuntur, dilatantur, & contorquentur, aperiuntur, lacerantur; unde liquores univerſales, & particulares glandularum impediuntur, effunduntur, ſtagnant; unde tumores, inflammationes, ſphaceli, ulcera, glandulis, partibuſque vicinis non difficilè ſuper-venient.

Perfricatione fibræ tum nerveæ, tum muſ-

musculares motitantur, & ad frequentes contractiones, oscillationesque adiguntur; adeòque tubulis ad glandulas deferentibus, aut eferentibus irregulariter percussis, liquores mox vividè pelluntur, mox otiosè relinquuntur, mox strictè impediuntur in fluxu suo, semper tubuli, ac præsertim sinuli fibrarum, & glandularum distenduntur, cùm repetitis potissimùm percussionibus liquores majorem in parte motum concipiant, atque rarescant. Hinc multiplicato, ac adaucto confertim motu ad partem, impeditoque passim regressu pars velut inflammatur, exprimitur affatim liquor Glandularis, etiam quandoque sanguineus. Sed & crebrioribus distensionibus vasculorum ac sinulorum, tum fibræ tum glandulæ cavitas laxatur, distorquetur, inmutatur; Unde laxitas, attritio, aut consimilis perversio in vasis, textuve fibroso Glandularum, aut potentiarum adjacentium, quâ stagnationes ac impedimenta fluxûs humorum in glandula, & canali fient (a); aut in cribris glandularum aut in canalibus, quâ nimia fiet harum Glandularum expressio; adeòque & majori pressione, &

Exercitationes violentæ ad partem.

(a) *Veluti fit nodus virgæ Ioh.* Ionstom *Syntagm. Med.*

& majori copia liquidi extendentur tum secretoria tum excretoria Glandularum. Quam-ob rem ab hoc fonte nimiæ oscillationis æquè nimios effluxus seminales, aut semini-formes è glandulis etiam urethræ, ac impotentiam, tum à nimio coitu, (b) tum à diuturnis equitationibus (c) fieri posse autumarem. Prioris exemplum habes in Juvene masturprante apud Balth. *Timæum.* (d) Secundi cum utroque vitio apud Jo. Jac. *Manget*, in consultatione pro Nobilissimo: *Penis Flacciditas cum aff. hypoch. &c.* (e) Utriusque simul apud Jo. *Fortem*, *conf. vasor. sem. imbecil.* (f), & *conf. diffic. erect.*, *aren. mict.* (g) &c.

Interni. Srimulus. Consimilia contingent à stimulo consimiliter, licêt validioribus momentis, operante, validum tremorem, & subti-

(b) *Utrumque ab hac causâ in Nob. Juv. Joa.* Fortis *loc. Infrà cit. con Ignav. ad Ven.* B. *Jac.* Fontanus *conf.* 2. *pro Nob.*
(c) *Vid. Hip. de terr. aq. & loc.* In Schytis.
(d) *Cons. med. l.* 3. *cas.* 49.
(e) *Bibl. med T.* 2. *lib. IX. lit. l. Impot. vir.*
(f) *Conf. & resp med. T.* 1. *cent.* 4.
(g) *Id. Ib. & Gul.* Ballon *conf. med. l.* 3. *cons. congr. impot.*

tilissimarum partium excursum per eorundem filamenta inducente: Unde vel rigiditate suspendet, vel contractione validâ, vel maxima nervorum succussione promovebit secretionem; & tandem attritis non solùm, sed & erosis filamentis laxitatem, stagnationes, exesiones inducet, ut patet à superiori Paragrapho, & à naturâ stimuli. Stimulum ad glandulas nostras potest efficere calculus, vel in eadem urethra, vel etiam in vesica, qui velut in Glande dolorem ac pruritum, sic etiam totà urethrà irritationem ac titillationem potest efficere; ità arenulæ grandiores, urina acris, vel per se, vel per medicamenta acria, præsertim cantharides, injectiones erodentes, & consimilia. Compressio.

Adjacentium quoque distensio nimia vel morbosa. Nimia ut in supra-dictis de nimiæ ad hanc partem oscillationis causis, difficilique fœcum egestione; Morbosâ, ut priapismoide corporum nervosorum tensione, eorumque, Glandis, Vesicæ, Ani inflammatione (h) vel quavis lædente ad contactum glandula-

 rum

(h) *Hipp. 5. aph. 63.*

rum, vel canalium tumiditate; vel excrescentiâ, (i) vel extraneo hujus-modi.

Porrò liquoris vitium in glandulis tum Adstitibus, tum Disgregatis præcipuum erit defectus aut exuberantia, crassities aut dissolutio, hebetudo vel acrimonia.

Defectus.

Defectus vel à defectu hujus liquoris in toto, ut in nimia humidi absumptione à dispeptis iisque peculiaribus; præsertim calefacientibus, calida & sicca aeris constitutione; aut glandularum exilitate, vel defectu à natalibus (k), aut inminuto, ablato, depravatove per flacciditatem, vel tensionem, paralysim, vel convulsionem potentiarum elatere naturali vel superaddito, uti quæcumque Penis flacciditatem possunt efficere apud Mich. Ethmullerum (l); aut exhaustis à nimia venere, exercitationibus (m), stimulis (n), aut stranguriis humiditate sua viscicà, qua obliniuntur glandulis; Aut injectionibus adstringentibus, impedi-

(i) *Ut in canalibus salivalibus observavit Steph.* Blancardus *Inst. Med. l.* 12. *atque ego etiam in milite regiminis Pedemontani Pedestris cum D. Scanzio observabam.*

(k) *Pag.* 82.

(l) *Colleg. Pract. spec. de morb. vir. & mulier.*

(m) *Pag.* 85.

(n) *Pag.* 86.

pedimento obstructionis, vel compressionis, Casum habetis apud Bened. *Sylvaticum* (o); Aut liquoris debili appulsu, improportione cum secretoriis, vel coagulatione. Velut defectûs seminei liquoris ememplum habetis apud Jo. *Fortem* (p); A rarefactione (q) à debilitate facultatis animalis per nimium coitum apud Bened. *Sylvatium* (r); à Fascino, & ab aff. hypoch. *Id. Ib.*

Incommoda. Defectu humoris oleosi urethram lubricantis, læsam urethram, cum ardore urinæ, semenque non ita lubricè, citèque ejaculatum iri animadvertit jam pridem *Galenus*, & ipse confirmat Jo. *Riolanus* (s), pluresque a se visos asserit taliter affectos, victu humectante, semicupiis, & injectionibus olei amygdalarum dulcium sanatos. Ex hac causa in pluribus affectu quopiam præcipuorum viscerum inflammatorio, & febri acuta, aridove marasmo etiam senili defunctis, corii ad ignem exsicca-

(o) *Cons. & resp. med. cent.* 3. *De Dysur. pro. Nob. Angl.*

(p) *Cons. & Resp. Med. T.* 1. *Cent.* IV. *Pen. fiac.*

(q) *Id. lb. Ignav. ad ven.*

(r) *Cons. & resp. Med. cent.* 4. *de tard. sem. ejac. pro nob. vir. Feder. Mart.*

(s) *Enchyr. Anat. Pathol. l.* 2. *cap.* 36.

ti inſtar, exſuccam aridamque urethræ ſuperficiem internam obſervavi. Nec non & ulcera fieri poterunt in urethra, difficiliùs quidem, ſed eodem modo ac in veſica, ex defectu uliginis etiam ſuæ, adfuncto præſertim acri ſuper-fluente. Quin & ab ejus modi liquore deficiente, aut etiam in ſalibus ſuis, & craſi malè qualificato depravari venerem, inertemve fieri poſſe, quem-ad-modum ex deficiente alteratâve ſalivâ depravatur guſtatus, ac apetitus minuitur, opinarer ex analogia harum cum alterius generis glandulis.

Depravatione.

Augetur quantitas, aut copia hujus liquoris in toto, ut per euchyma, eorumque certa quædam alimenta; aut majori glandularum proventu naturali, velut in pluribus obſervavi; aut valido ſanguinis impetu, fortè etiam cum minùs facili regreſſu, uti contingit ſupino corpore, facilique hujus liquoris ſeceſſione, quod in melancholicis præſertim evenit; Obſtructione, aut compreſſione venarum; Stimulo; Preſſione, vel actis animi inſtinctu ad glandulas potentiis, vel adjacentium diſtenſione nimiâ, vel morbosâ: vel earundem glandularum laxitate.

Ab auctâ quantitate

Ab hac copia diſtendi dolorificè glandu-

dulas præsertim Conglomeratas, cum difficultate mingendi; distorqueri, vel perrumpi tubulos excretorios, præsertim Disgregatarum, cum aliqua urethræ laceratione; proritari pollutiones, filamenta in urinis produci (t), gonorrhœas promoveri posse certum est: immò gonorrhœas fieri aliquando ostendetur inferiùs. Incommoda.

Ità crassities in hoc liquore contingit vel ab universali vitio sanguinis crassi, vel fixi in lympha potissimùm; vel à laxitate partis; vel à frigido, aut quopiam coagulante [ut acidæ sunt, ac adstringentes injectiones] suscepto. A crassitie.

Unde obstructio canalium excretoriorum, ut obstructa vascula ejaculantia observat Paul. *Amman:* Et Glandularum, & quæ ab obstructione pendent inflammationes spuriæ præsertim, Tumores, tubercula diversæ indolis, & concretiones argillosæ, prout cum impetu, aut lentescentiâ, aut acrimoniâ universi sanguinis, ac reliquorum humorum, glandularum istarum humoris crassities conjungitur. Quem-ad-modum in glandulis, & canalibus salivariis historiam ha- In commoda.

(t) *Th.* Bartholinus *Epist. Resp. ad Daniel.* Horstium.

habet *Lentilius* (v), & Steph. *Blancardus* (x) H. *Roonhuyse* (y), in lachrymali Ant. *Nuck*. Fortè jam contigêre glandularum præsertim *Adstitum* tumores, aut per urethræ longitudinem tubercula in Disgregatis: inutile profectò non erit imposterum animadvertere; utpote à quo multa possunt in excretione tum urinæ, tum seminis, totâque Genitalium œconomiâ morbosè contingere. Tuberculum illud inter collum vesicæ, & Rectum, dysuriæ, & stranguriæ causa apud Fabr. *Hildanum* (z), fortè in *Adstitibus* fuit. Dubiè dicere possumus glandulas sub cervice vesicæ in Franc. *Mullero* observatas (a), hujus quoque generis fuisse. Fortè bina tubercula utrinque orificio vesicæ formâ, & magnitudine testium apposita apud *Bartholin.* [cent. 1. hist. 23.] Adstites fuerunt tumefactæ. Fortassè etiam lapilli è perinæo pueri educti (b), ab hisce glandulis Adstitibus pe-

(v) *Ephem. A. 4. dec. 2.*
(x) *Inst med. c. 12.*
(y) *l. 2. obs. 34.*
(z) *Cent. 1. obs. 71.*
(a) *à Salona* Reiselio.
(b) *Nic.* Pechlinus *apud Bonet. med. Septentr. T. 1. lib. 3 de Im. ventr. sect. 26. cap. 35.*

petiti ſunt: cum mihi contigerit in Sene Renibus, Liene, Pulmonibus calculoſo obſervare in tubulis Proſtatarum, & Vaſorum Deferentium ad Urethræ principium Ejaculantibus, parvos, & inæquales calculos moleſtiam, & impedimentum tum urinæ ſuper-lapſuræ, tum ſemini effluxuro efficientes (c): Adeòque in Glandularum etiam iſtarum canalibus dari calculus aliquando poterit. Nec non urethra humore ſuo fraudatur, aut improportionato alluitur; ut latera urethræ viſcoſo iſto agglutinentur potiùs, quàm parietes lubricentur, & urethræ orificium ad glandem potiùs, ut quandòque contingit, occludatur. Dyſuriam quatuor dierum à pituita meatum urinarium obſtruente, obſervat *Foreſtus* (d), ut & aliam ex limoſo humore Penem obſtruente.

Hujus autem liquoris acrimonia ab acri etiam univerſalium liquidorum craſi, aut per nimiam venerem, aut partis irritationem iſthuc converſa, conjunctis præſertim tenui partis texturâ, fibrarum tenſione, vaſorum plenitudine naturalibus,

Ab Acrimonia, incommoda.

(c) *Huic ſimile obſervatum fuit â Theod. De* Mayerne *apud Frid.* Loſſium *lib.* 1. *obſ.* 33.
(d) *lib.* xxv.

bus, vel morbosis, simplices producit Gonorrhœas, & cum inflammatione, abrasione, aut ulcusculis ardorem, ac difficultatem mingendi; coeundique aliquod impedimentum apportat. *Aliquando*, inquit Georg. *Baglivus* (e) *ut sæpè vidi, Gonorrhœa corripiuntur etiam homines cum muliere non infecta coeuntes. Id autem contingit in eis quorum sanguis particulis acribus, salinis scorbuticis, vel alterius generis abundat, unde nimio concubitus æstu universa pene liquida in motum concitatiorem posita, undulando inclinat ad locum in quo major est oscillatio: quæ quoniam est circa vasa seminalia in inguine; si concubitus vehemens fuerit, ac sæpè repetitus, singulæ partes acres salinæque, tunc excitatæ, & in motum positæ deponi circa pudenda incipient, semelque incepta depositione, veluti unda sequente undam, aliæ quæ remanent in liquidis, circulando ibidem deponentur, & sic fluxus perennitatem producent, quæ Gonorrhœa gallica videtur esse; sed re vera non est;*

(e) *Tract de fibr. motr. & morb. specim.* 3. *reliq. lib. de morb. succes. c. x, de morb. vener.*

eſt, quia cum muliere non infecta ſupponitur concubitus &c.

Gonorrhœæ ter geminam faciunt diviſionem Medici. Primam quâ dormientes per inſomnia, aut levi quavis occaſione, ſemineo liquore viri ac mulieres (f), frequentiùs ac ferè continuò, cum, vel ſinè voluptatis ſenſu fœdantur. Talis erat ille apud *Rhaſim* (g) & apud *Veſalium* (h) alter. Taliter affectus eſt Conſanguineus meus, eâ de causâ infœcundus, & ad Tabem dorſalem proclivis abſque luis minima ſùſpicione.

Secundam, quâ catarrhi (i), quandoque etiam cum geniturâ aquosâ, & tenui (k), permiſti ſpecie, aſſiduus moleſtuſque contingit fluor; De quo in mulieribus (l), ac in viris *Hippocrates.* (m)

Tertiam demum, quæ ex Lue venerea albidum, vel ſub citrinum virus, quandoque etiam purulentum (n) continuò

(f) *Ray.* Fort. *l.* 1. *cent* 1. *conſ. pro nob. virg.*
(g) *lib.* 24. *cont.* 3. *c.* 1.
(h) *De hum. corp. fabr. l.* 5. *c.* 13.
(i) *Cam* Tomas. *meth. cur cap.* 57. Veſling.
(k) Lang. *l.* 2 *ep.* 5.
(l) 1. *de nat. mul.*
(m) 2. *de Morb.*
(n) *Th. à* Vega *de diff. febr. comm.*

tinuò, nec ſinè dolore; præſertim inter mingendum, extillat.

Communis Medicorum conſenſus eſt primam pendere à tali ſanguinis, organorumque genitalium conſtitutione, ut copia (o) calore (p) aut acrimoniâ (q) ſeminis, ſanguine, ac ſpiritu turgente; Veſiculæ cum adjunctis ſuis affatim ſemen emittant; aut tenui ac evanido exiſtente ſemine; eædem etiam flaccidæ laxato ſphincterulo caruncular (r) extillari ſenſim ſinè ſenſu (s), aut levi quavis occaſione (t), permittant. Fortè etiam obſtruuntur quandoque meatus veſicularum, ſeminale tenuius in ſanguinem revehentes.

Se-

(o) *Ut illa periodica apud Petr. Job:* Prukel: *atque illa cum phimoſi, & urin. ard. apud Th.* Bonett.

(p) *Talis erat pollutio. illa noct. poſt. morbil. apud Geih. Sam.* Polil.

(q) *Velut à canthariḋ. aut, à cathart. priapiſm. ut exemp. teſt. apud* Plater *l.* 1. *obs. med. p.* 245. Sinebald. *l.* 3. *Geneatnbr. Tr.* 1. *c.* 12. & Tymæum *à Naſturt. ſeu ſiſimbr.* Schenk. *obſ. l.* 4.

(r) *Apud. Gul.* Ballon. *cons. med. lib.* 3. *cons. pro Juv. ad Vener. inutil.*

(s) *Caſum habes. in Princ. quodam apud* Cnoefel. & *Theod.* Craanen, *lib. Medic.* 3. & *Balth.* Timæum. *cas. med.*

(t) *in mict. & egerend. conat. Gul.* Ballon. *cons. med.*

Secundam à phlegmatis ſalſi, vel crudi copia, vel putrilagine, organa ſeminalia imbuente, atque laxante, præcipuè Proſtatas in homine, utpotè glandulæ ſunt craſſæ, ac ſpongioſæ magis (v), in muliere glandulis vaginalibus, vel uterinis, præſertim quoque proſtatis.

Tertiam à venereo miaſmate vaſa ſeminea (x) veſiculas ſeminales (y) & Proſtatas (z) etiam in mulieribus (a) inſident, quibus inflammatis vel abſceſſis (b), ulcus conſequitur (c), aut laxitas (d), atque curatis calloſitas ſupervenit (e), aut in ſolis Proſtatis ulcus eſt (f) ipſa Gonorrhœa, aut à Thymis in urethra enatis puvulentam ſaniem exudan- Tres Gonorrhœa ſpecies.

(v) *Gonorrh. ſpuriæ catharr. quotanis eſt. achyem. redeuntis hiſtor. & curat hab apud Bened.* Sylvat. *conſ. & reſp. med. cent* 3. *pro Nob. Forojul.*
(x) Laug. *Epiſt.* 5. *l.* 2.
(y) *W.* Wedel. *de S. M. fac. c.* 100. *& pharm. p.* 231.
(z) *Jo.* Riol. *Ench. l.* 2. *c.* 39. *Steph* Blancar. *Inſt. Chir. c.* 42. *de Gon.*
(a) *Regn. de* Graaf *de mul org.* 9.
(b) Severin. *apud. Th.* Barthol. *cent.* 11. *hiſt.* 36.
(c) *Sylv.* De le Boè *append. tr.* 3. *ſes* 332 *& ſeq.*
(d) *Andr.* Moellenbroch. *Eph. Germ.*
(e) Wirſung.
(f) Rondolet. *Pract. l.* 2. *c.* 9. Palmar, 2. *de Lue. c.* 9. Welſch. *obſ.* 67. Ballon. *Epid. l.* 2. *p.* 160.

dantibus (g), aut à carnoſa virgæ ſubſtantià, primò inflammata, indè ulceroſa diatheſi affectà (h), aut à Penis nutrimento in ſaniem degeneraro (i); De inſectulo limaciformi in gonorrhœa infecti balano invento fides eſt Petr. *Borrellum.* (k)

Glandularum urethræ vitium in prima.

In omnibus hiſce Gonorrhœis affici glandulas Urethræ minimè dubitarem. Nimirum quoad primam, legitimamq; Gonorrhœam, unà cum veſicularum ſeminalium vitio, illud etiam iſtarum glandularum conjungi, præter naturali pariter læſione ac naturali officio utrisque affini, atque communi.

In ſecunda.

Quo-ad ſecundam par eſt ratio de glandulis urethræ, ac de vaginalibus in fluore albo, atque hanc urethræ virilis, ac illum uteri coryzam, à ferino quodam catarrho cum Bern. *Valentino* (l); apellare poſſumus, *ex continuo humoris nutritii abſceſſu, & fœtidiſſima in hiſce glandulis corruptione. Fur eſt* [inquit præ-

(g) *Theod. De* Mayer. *T: de Arthrit.*
(h) *Th.* Syden. *Epiſt.* 2. *reſp. ad Hen.* Pam.
(i) *Car.* Muſit. *de lue. Ven. lib.* 3. *cap.* 2. *de Gon.*
(k) *Obſ.* 53.
(l) *Theop.* Bonet. *med. Septentr. part ult l.* 4. *de Mul. aff. ſect.* 1. *obſ.* 1.

prælaudatus *Valentinus*] *Tyrannus ille morbosus, in partibus glandulosis stabulans; qui non vicinas modò, sed omnes insimul corporis humani partes suo defraudans nutrimento; in putrida hæc liquamina præcipitat.* Atque hæc perfacile post gonorrhœas venereas contingit, facta nimirum ad hasce partes via; & stimulo ad easdem proritante, eô maximè quod cùm substantia glandularum vesicularis sit, faciliùs distendi potest; tubulique, cùm sint tenelluli, faciliùs erroduntur. Idque maximè, si vitium prostatarum adjungatur, non modò in ipsamet glandula ejusque succis, sed & in vasis magno plexu Glandulas complectentibus, quæ sæpiùs varicosa, & polipposo sanguine obstructa, aliquando & calculosis concretionibus impedita comperi. Ab acri urina leve aliquod stillicidium seminalis materiæ ortum notat Raymund *Fortis.* (a)

(a) *Consf. & resp. med. Tom. 2. cent. 3.*

In Tertia.

In tertiâ verò, nimirum virulentâ, Glandulas nostras affici, immò primam has esse morbi hujus sedem, ratio illa manifesta videtur, quam in præfatione attigimus, quòd facilius sit venerea miasmata viciniorem partem, utpote sunt hæ glandulæ, ingredi, quàm, ut prostatæ sunt, remotiorem. Secundò. Quòd

ſatis liqueat, ab hiſce glandulis provenire liquorem puriformem poſſe. Tertiò. Dolor ille, qui per totam urethræ longitudinem perſentitur, non ſolùm ejuſdem fundum per proſtatas, ſed totum urethræ tractum per glandulas ſuas affectum eſſe manifeſtò commonſtrat. Quartò. Ex eo quòd dolor urgeat ubi confertiores ſunt glandulæ, nimirum ad urethræ foſſulam. Quintò. Quòd in aliquibus gonorrhoicis cadaveribus nullum in proſtatis vitium compererim, ſed urethram dumtaxat phlogoſi affectam, Diſgregatas turgidas, & viroſo liquore ſcatentes. Sextò. Noſtram confirmare ſententiam videtur gonorrhœâ laborantium duorum cadaverum diſſectio habita à Steph. *Blancardo* (a) qua Proſtatas non ſemper in vitio eſſe deprehendit, ſed veſiculas parvas *in interna penis parte excitatas, purulentamque materiam fundentes.* Septimò. Aliter difficilis admodum eſſet via quâ venenum hoc gonorrhoicum viris communicetur, luculento ejuſdem *Blancardi* (b) teſtimonio: *Viæ, per quas*

(a) *Inſt. med. Chir par. 3. cap. 42. de Gonorrhœa.*
(b) *loc. cit.*

quas humor iste, seù potiùs venenum in prostatas ducitur, non adeò sunt manifestæ, ideòque rès hic accuratè rimari oportet. Per arterias adduci nequit, quia vasa hæc sanguinem quidem adducunt, sed nunquam versùs superiora reducunt; neque venæ esse possunt, quoniam illæ ex omnibus partibus sanguinem superfluum ex tenuioribus vasculis ad majora, & ampliora revehunt, neque nervi, neque vascula lymphatica sunt. Quales itaque vias demonstrabo? &c. Dico me peculiares ignorare vias. Quam-obrem alio quodam modo rem exponit eleganter.

Inventis autem Urethræ glandulis res tota in plano est. Supposito enim ex omnibus hujus sæculi Authoribus, in quorum sententiam priores etiam coincidunt, infectum liquamen muliebre particulis salso-acidis tenuibus, ac volatilibus præsertim scatere. Ejusdem vividè tunc agitati halituosa portio quædam in apertam tunc Urethram, pariter ac masculi seminis aura in osculum tubasque oterinas, insinuat se se. Atque illius in morem connubit mucoso liquori urethræ superficiei & eidem pertinaciter adhæret, non sinè aliquo inter utrumque liquorem intestino motu; indeque In tertia præsertim.

 emi-

emicans ſalina portio tubulos, folliculosque glandularum ſubit, earumque ſuccis in miſcet ſe ſe, membranulas folliculorum ſtimulo ſalino corrugat, ab iisque exprimit in folliculi cavitatem copioſiùs glandulare fluidum; Ac poſtquam aliquandiù in folliculo nidulaverit, fermentatur, folliculum diſtendit, fodicat, humorem copioſiorem ê glandula prolectat, ſibique viam vel rupto canaliculo violenter aperit. Undè ruptâ, perforatâ, vel eroſa glandularum compage atque perversâ, ſuccoque nutritio expreſſo, atque corrupto, copioſus fit, aſſiduus, & ſanioſus liquoris profluxus, & velut de glandulis inteſtinalibus *Conſ. depaſcunt glandulæ dum exprimuntur, madorem exprimentes reliqui corporis abundantiam.*

Acris afluens lympha tunicas, nec non eorum tenerrima vaſcula erodit, inflammationem, indè exulcerationem excitat.

Lib. de Gland.

Hinc eſt quòd primis ab impuro coitu diebus tenſio quædam in Urethra præſentitur, indèque fermentatis jam liquoribus, auctaque preſſione primo ſeminiformis, indè acore aucto eroſis folliculis, nutritius etiam formâ puris emanat liquor; qui pro ratione veneni quod ſuſcipitur, ac humorum ſuſcipientis, corruptione remiſſiore, aut intenſiore, ac ſalium indole, colorem obtinet album, cinereum, flavum, aut ſubviridem. Quan-

Gonorrhœæ Ven. efficiendi modus.

Quandòque etiam læſis profundiùs vaſis ſanguineis, ſero commiſcetur ſanguine affatim tincto, aut facto affluxu humorum vitioſorum diſepulotica; aut vitio partis cachectica fit Gonorrhœa.

8. Ab hac Glandularum, & membranarum urethræ diſtenſione, ac ulceroſa diatheſi *magnus ille doloris ſenſus in Pene quoties erigitur: perindè ac ſi valida manu conſtringeretur, qui noctu præcipuè urget, quoties in lecto æger cæpit incaleſcere.* Hinc etiam illa veretri incurvatio, quam *Chordam* vocant, quòd Phlogoſi tensâ, & dolorificè contracta urethrâ, nervoſis penis corporibus obſequi minimè poſſit.

Chordatæ.

Irritatione velut inflammatione erectionem continuam molientibus.

9. *Ità ardor urinæ, qui plerumque inter mingendum vix percipitur; at verò æger jam à mictu ceſſans per omnem urethræ ductum acriter admodum uritur, maximè quà in glandem deſinit.*

10. Porrò ſenſim diffunditur lues, & proſtatis etiam communicatur, tuncque Gonorrhœa curatu difficilis & copioſa (a), ac diutina; ut illa Bergomenſis illius apud Th. *Bartholinum* (b), con-

Progreſſus Gonorrhœæ.

(a) *Ut illa apud Andr.* Mollebrok *in ephem. Germ.*

(b) *Cent.* II. *hiſt.* 36.

contingit. Neque ego *Urſingo* inficior *tria cadavera gonorrhœa extinctorum* ſecanti, in quorum proſtatis veſtigia ulcerum, & cicatrices manifeſtas animadvertit. „ Ego certè in cadaveribus longâ gonorrhœâ afflictorum ulcera in proſtatis comperi, non ubi tubulatæ ſunt, ſed in eâ proſtatarum productione, quæ brevibus ductulis, apertiſque orificiis facili exitu è Granulis glanduloſis eructat liquorem limpidum magis atque ſeroſum, quàm ſuperior atque globoſa portio proſtatarum; de quâ re Obſervationem habes tertiam. Immò etiam propagatum, profundiuſque inſertum virus, in prædiſpoſitis præſertim corporibus, Phagedenico more urethram, ac veſicæ collum exedit, atque tum in meatu urinario, tum in cervice veſicæ carneas excreſcentias producit, ac Perinæum, immò Anum, ac ſcrotum ulcere fiſtuloſo perforat, unde urina quaſi cuniculis factis continenter extillat; Quales ego vidi duos, alterum ſalivatione mercuriali, ac topicis ſanatum, alterum, quem nulla curare opera potuit, viventem adhuc; & quod mireris, non adeò malè valentem, & Janitoris officium apud Il-

In Proſtatarum apendicem.

In Perinæum.

In Scrotum.

„ Illuſtriſſimum D. Comitem de Verruca Dominum meum, alacriter fungentem, treſdecim licèt fiſtulis ad haſce partes perfoſſum.

Quem ad modum etiam veſiculas ſeminales infeſtat, immô facilè etiam teſtibus communicatur, quam *Herniam veneris* vocant; ubi victu, motu, remediis incraſſatur, rareſit, adſtringitur, urgetur infectus ſeminalis liquor: In Teſtibus ut ibi ſtagnet, atque diſtèndat; In Proſtatis, veſiculis ſeminalibus, aut Deferente, ut in iiſdem corrugationem, diſtenſionem, pſeudo-phlogoſim efficiendo impediat fluxum à teſte; ſicque diſtendantur inteſtinula teſtium, comprimantur ramuli ſanguinei, atque lymphatici, ulteriuſque diſtendantur, tandemque rumpantur. Sed & alius eſt producendæ Herniæ venereæ modus, ſi glandula conglobata à fundo urethræ, Proſtatis, veſiculis ſeminalibus, Deferente, atque etiam Teſte lymphatica recipiens, lympham, aut venereo, aut adſtringentium, vel injectorum, vel aſſumptorum acido, & coagulabilem affatim combibat, eodem modô, ac glandula inguinalis per lymphatica penis venereum venenum abſorbet, atque in Bubonem extumeſcit; ità glandula ſeminalium Bubone

In veſiculas ſeminales, & Teſtes.

Hernia venerea.

Alius Herniæ venereæ modus.

ne quodam , ità dixerim , extumens, testium vasa lymphatica obstruendo, sanguinea comprimendo, utriusque regressum à teste impediet, cogetque in teste eodem excrescere.

Quòd si verò ulteriorem moram trahat, aut veneni activitatem sorbeat, suæque fracedinis fermento massæ sanguineæ crasim perturbet, tandem Luem veneream per corpus dispergit.

OBSER-

OBSERVATIONES MEDICÆ, ET ANATOMICÆ

De Glandularum Urethræ Morbis.

I.

Illuſtriſſimus Comes N. N. æt. A. 7. circiter, temperamento ſeroſo-acri, conſtitutione molli, tali corripiebatur gonorrhœâ, quâ ſub-albidum ac viſcidum quidpiam continuò extillabat, non ſinè ardore inter mingendum, totiuſque corporis emaciatione. Gonorrhœa ſimplex in Puero.

Repetitis purgationibus ex caſſia præſertim; Juſculis demulcentibus ex althæâ, malvâ, ſem. melon., tandem alkalico-reſinoſis, nimirum ſuccino albo præp. & ſtib. diaphor., ex bolo conſervæ roſarum, unà cum juſculis, & liquore poſſetico ex lignis ſantal. citrin. & ſaſſafr., victuque humectante, & abſtemio, perfectè curabatur. His nempè minor crudi diſpeptique chili, adeòque lymphæ ſalſo-acidæ proventus effectus eſt, quibus tum ſuccus glandularum, tum urinarum depravabatur.

II. Filia

II.

In Puella.

FIlia Augustini *Aymar* Annorum 7. fluore albo in morem seri lactis nundum clarificati emittebat copiosè, non sine ardore aliquo, & pruritu. Taliter constitutam Nobilem Puellam 9. circiter annorum, repetitis blandis purgantibus, & pulveribus testaceis percuratam vidi.

III.

Stranguriosus ab ulcere calloso urethræ.

ANno 1702. 15. Aprilis die Sabbati Tabe consumptus in Nosocomio S. S. Mauritii, & Lazari obiit quidam, cui ad hæc confirmanda urethram unà cum vesica eximebam, favente Illustrissimo D. Paulo *Riccha* Medico Regio Primario, & Mecænate meo optimè merito. Vesicam reperi prorsus exinanitam atque contractam, intus vasis sanguineis admodum variegatam, uti quoque ad urethræ principium. Paulò infra, nempè ad extremum acutæ productionis caranculæ seminalis, interna urethræ tunica inæqualis apparebat ac aspera, & exsucca, ita ut velut excocta videretur. Hìc primum est ubi Prostatas observabam productionem quandam glandularem emittere, sensim gracilescendo ad usque corporis spongiosi principium, è laterali regione

regione urethræ ad ſuperiorem uſque inſiſtentem; Ex his plurimi emittuntur foras rivuli inordinatâ ſerie, ita tamen ut totam regionem occupent, quæ proſtatarum protuberantiam, & ſpongioſum tuberculum interjacet, nempè ab infima portione carunculæ ſeminalis per totum tractum, qui acuta ſeu roſtriformi carunculæ productione dividitur. Hæc autem oſtiola in dato ſubjecto ampliora erant admodum, & velut foſſulis excavata. Mox occurrebat portio jam dicta velut excocta, quæ foſſulis quoque plurimis excavabatur verè ulcuſculoſis abraſâ etiam ulcuſculis tunicâ.

Paulò infra, nempe ad regionem quà muſculi conſtrictores, ſeu Acceleratores deſinunt, tota urethra ad altitudinem transverſi ſemidigiti minimi velut calloſa erat, ac contracta; Interior membrana verè exeſa multis ſcatebat ulcuſculis, liquorem ſub viridem, ac virulentum deponentibus. (a)

Conglomeratæ noſtræ omnino erant exiguæ, & exſuccæ, & canalis exiguiſſimus, ùt eorumdem hiatus in urethram nullo

(a) *Gangrenoſim cum aliquali duritie contraxerat.*

nullo modo aparuerit; horum tamen apertio ibi esse loci solet quà ulcerosam maximè urethram notabamus

Urethræ reliquum passim leviter excoriabatur, ejusque glandulæ disgregatæ nihil liquidi emittebant.

I V.

Gonorrhoici urethra alterata præsertim ad productionem glandulosam Prostatarum infra processum rostriformem carunculæ

DIe Jovis 20. Aprilis Anno 1702: Quidam cranio ad meditulium inciso, interiori ossis tabulâ illæsà pœnitùs nullis simptomatis ad usque vigesimam morbi; Indè rigori febre, febri convulsione superveniente, vigesimâ secundâ morbi obiit. Cranio resecto D. *Fassina* S. R. C. Chirurgus primarius, Vir omni virtute scientiâque ornatus, ea quæ prudentissimè conjectatus fuerat, prænoverat, prædixeratque, invênit me præsente omni veritate veriora; Supra duram meningem nihil occurrebat extravasatum, supra Piam autem, & cerebrum, ad basim usque cerebri ad dextrum hemisphærium fætidissimum pus exundabat. Cum intellexissem hunc Veneri indulgentem, Gonorrhœâ cum ulcusculis venereis detentum, totum Virile unà cum Vesica eximebam, & primò adno-

adnotabam Glandem extremè lividam, cui ad foſſulas, quibus ad partem glandis inferiorem ad latera Frænuli præputium excavatur, duo excitabantur ulcuſcula parva, quorum alterum non profundiùs admodum excavabatur, alterum aduſque urethram profundiùs agebatur, cuniculò velut canali cartilagineo & fiſtuloſo, qui in ipſa urethræ ſubſtantiâ, leviùs tamen deſinebat. Apertâ verò urethrâ obſervabam primò diſtinctum illud Proſtatarum corpus poſticum, quod ductus ſuos ad partem ſcarunculæ ſuperiorem emittebat. Carunculæ ſeminalis productio roſtriformis multos hinc indè ad latera emittebat tubulos, adjacens verò tractus, ſupra deſignatus in caſu ſuperiùs expoſito, multis ſcatebat oſtiolis à glandoſâ proſtatarum productione, quæ tamen non adeò craſſa erat, ac in caſu ſupra explicato. Morboſi autem ad Gonorrhœam id fortè erat primò, quòd à glande ad medium ferè urethra velut inflammata liveſceret, prope Proſtatas verò, & præcipuè in roſtriformi productione Carunculæ, aereis veſiculis paſſim elevaretur, quibus compreſſis excurrebat per longum urethræ aereus veluti rivulus, hisque aereis veſiculis urethræ infra proſtatas regio aduſque cor-

corpus spongiosum passim inæqualis, extuberabat: Quoad glandulas verò Prostatas, & glandulas nostras nihil contingebat peculiare.

V.

Gonorrh: ab inflammatione Disgregatarum. Urethræ.

ANno 1703. Præsente Illustrissimo D. *Ravetti* Medico eximio, & Fautore meo singularissimo, secabam cadaver Gonorrhoici cujusdam, in quo urethra omninò inflammatione livescebat, glandulæque Disgregatæ inmodicùm extumebant.

VI.

Aneurisma sinistri canalis Adstitum conglomeratarum.

FAvente eodem Promotore meo stranguriosus quidam Annorum 13. aut 14. vix puber, cadaver mihi suum secandum reliquit, & in urethra miram stranguriæ causam obtulit. Nempe ad radicem urethræ ad regionem Acceleratorum occurrebat vesicula instar sacculi oblonga ferè pyriformis; nisi quod subrotundum alioquin fundum transversus sulcus angustaret, atque divideret, cujus pedunculus urethræ versùs Prostatas, reliquum corpus per longitudinem urethræ porrigebatur, ut ejusdem

dem fundus illius apicem ſpectaret: Cœcus undequaque in urethræ cavitatem erat ſacculus, tenui membranâ pellucicidus; apertus liquorem pellucidum, atque glutinoſum effundebat ad ſemicochlear ferè. Inſuflatus per ſectionem in ſacculum aer nullo in cavitatem urethræ hiatu perſpirabat; at quidem versùs Adſtitem ſui lateris conglomeratam converſô ſiphunculô flatus ad Glandulam uſque pertingebat; eodemque modo immiſſus etiam ſtilus pergebat. Adeoque conſtitit Sacculum illum membranoſum nihil aliud eſſe quàm ſiniſtri canalis Adſtitis conglomeratæ Aneuriſma ab ejuſdem canalis obſtructione, ad urethræ ingreſſum facilè ob enarrata ſuperiùs impedimenta contingente; Velut in ductibus naſo lachrymalibus, atque etiam ſalivalibus quandoque contingit. De cætero Veſica diſtenta enormiter atque inflammata; ejuſque cervix nicroſi affecta, caruncula ſeminalis lacerata. Quæ oſtendere curavimus, licèt imperitiùs, excusâ.

FIGURA I.

A Veſicæ urinariæ versùs collum portio (reliquo corpore ablato) inflammata, ac vaſis ſanguineis plurimis variegata.

A. Caruncula repetitô cathetere lacerata.

C. Adſtitum conglomeratarum canalis dexter naturaliter conſtitutus.

D. Veſicula ex ſiniſtro Adſtitum conglomeratarum canali occluſo eformata.

EE. Proſtatæ in principio Pubertatis, & per expreſſionem multiplicem inter micturitiones factam, exſuccæ.

FF. Muſculi Ejaculatores.

GG. Urethra non-nihil inflammata.

HH. Corpus Glandis.

FIGURA II.

Appoſitâ tabulâ exhibetur Veſica urinaria humana, unà cum Urethra virili, ablatis nervoſis Corporibus, per longitudinem ſuperiorem à Glandis extremo ad uſque Veſicam diffiſſa, omnia naturali magnitudine picta. Præcipuè tamen animus fuit exhibere glandulas Urethræ Conglomeratas cum canalibus ſuis, & Disgregatarum per Ure-

Urethræ longitudinem oſtiola, & canaliculos varios, nec non Antiquorum Cervicis Veſicæ Sphincterem. Reliqua ad Figuræ complementum potius, quam ad rem meam addebam.

A, Veſica urinaria anteriùs e regione Cervicis ad uſque medium ſecta.

a. Veſicæ Fundus.

B. Cervix.

CC. Ureteres.

cc. Ureterum obliquus in Veſicam ingreſſus.

DD. Vaſa Deferentia.

dd. Vaſa ad Veſiculas ſeminales excurrentia.

EE. Veſiculæ ſeminales.

F. Urethræ principum.

G. Caruncula ſeminalis cum duobus oſtiolis Ejaculatoriis.

g. Carunculæ acuta ſeu roſtri formis productio.

HH. Proſtatæ.

II. Muſculus ſtatim infra Poſtatarum protuberantiam Urethræ ſuper extenſus, ſeu Pſeudo Sphincter, utrinque revolutus.

ii. Urethræ portio huic Muſculo ſubjecta.

K. Tuberculum ſpongioſum Urethræ appenſum.

L. Musculorum Acceleratorum alter ad majorem claritatem appositus.
MM. Adstites Conglomeratæ.
mm. Earum Ductus Urethræ superficiem excurrentes.
NN. Horum ductuum orificia suillam setam minorem ad usque Glandulas insinuandam admittentia.
nnnn. Minores Ductus, parvaque Orificia Disgregatarum Urethræ Glandularum.
OO. Majores Glandularum Disgregatarum ductus setulam excipientes.
o. Ductus medius ad Glandis osculum setulam tenuissimam admittens.
PP. Nervosa Urethræ Tunica
pp. Tunica media spongiosa
QQ. Exterior fibrosa.
RR. Glans per medium ad partem superiorem secta.
rr. Glandis labella diviso Urethræ osculo.
S. Cavernula Urethræ, Glandi subjecta.

F I N I S.

CATALOGUS LIBRORUM,

Aliquot Medicorum,

qui in Officina

BOUTESTENIANA,

Reperiuntur & Venduntur.

A.

Acta Lipsiensia cum supplementis & Indicibus, Compleet.
Alpinus de Præsagienda Vita & Morte, 4.
——— de Medicina Ægyptiorum, 4.
——— de Medicina Methodica, 4.

B.

Barchausen Elementa Chymiæ, 4.
Bellini Opera Omnia; 2. voll. 4.
Bennet Theatrum Tabidorum, 8.
Berengarius de Fractura Cranii, 8.
Blancardi Lexicon Medicum, 8.
Boerhaven Institutiones Medicæ, 8.
——— Aphorismi, 8.
——— Materia Medica, 8.
Boneti sepulchretum Anatomicum, 3. voll. Folio.
Borellus de Motu Animalium, 4.

C.

Car. Pisonis Observationes & Consilia, 4.
Castelli Lexicon Medicum,
Celsus de re Medica Cn: Almeloveen, 8.

Chesne-

Chesneau Observationes Medicæ, 4.
Cockburn Virulenta GonorrhϾæ symptomata, &c. 8.
Cowper de Glandulis, 4.

D.

Dale Pharmacologia cum supplemento, 2 voll., 8.
Description des Os par Monsr. Petit, 12.
Diemerbroek Opera Omnia Anatomica, Folio
Duretus in Hippocratem, Folio.

E.

l'Emery Cours de Chymie, 8.
Eugalenus de Scorbuto, 8.

F.

Freind in Hippocratem, 4.
——— Emmenologia, 8.
——— de Purgantibus, 8.
——— Operationes Chymicæ, 8.

G.

Gaukes Praxis Medico Chirurgica, 8.
De Graef Opera Omnia Anatomica. 8.

H.

Hamilton de Febre Miliari. 8.
Harris de Morbis infantum. 8.
Hecquet de Purganda Medicina. 12.
Hippocrates Opera Omnia cum notis Foesii 2. voll. Folio.
———— Aphorismi ex editione Almeloveen. 24.
Hollerius in Aphorismos Hippocratis. 8.

K.

Kerckringii Opera Omnia. 4.

L.

Leeuwenhoek Opera Omnia 4. voll. 4.

Lom-

Lommii Obſervationes Medicinales. 8.
——— de Curandis Febribus. 8.

M.

Malpichii Opera Omnia. 4.
Markgravii Materia Medica. 4.
Mauriceau Maladies des Femmes Groſſes & ſes Obſervations 2. voll. 4.
Muſgrave de Arthritide Anomala. 8.

P.

Palſin deſcription Anatomique de parties de la femme, qui ſervent a la Generation. 4.
Pechlinus de Purgantibus. 8.
Pharmacopea Extemporanea Fulleri. 8.
Pharmacopea Leydenſis.
——— Amſtelodamenſis.
Pitcarnii Opuſcula. 4.
——— Elementa. 4.

R.

Ramazzini Opera Omnia. 4.
Redius de Inſectis 2. voll. 12.
——— de Animalibus. 4.
Riverius Reformatus 2. voll. 8.
Ruyſchii Opera Omnia. 4.

S.

Sanctorii Medicina Statica. 12.
Sylvii de le Boe Opera Omnia. 4.

Swam-

Swammerdam Uteri Muliebris Fabrica, 4.

T.

Tulpii Obſervationes Medicæ, 8.

V.

Valſalva de Aure humana, 4.

W.

Wepferi Cicutæ Aquaticæ, 4.

Et adhuc multi alii libri in omni facultate.

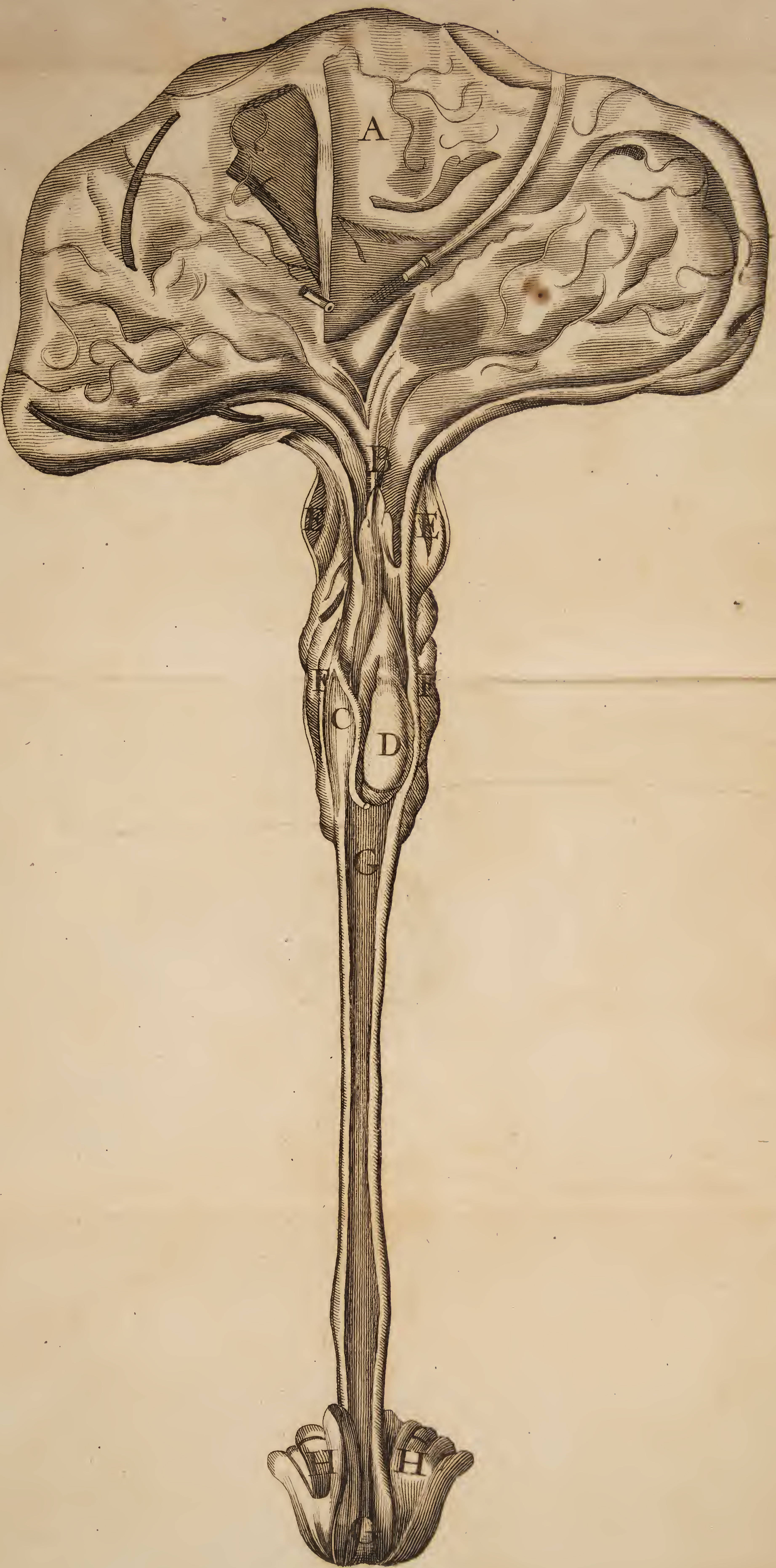

A
B
E
E
F
F
C
D
G
H
H

Fig:
a
A
C
C
D
D
d
d
c
c
E
E
B
F
H
H
G
h
h
R
R
g
i
I
M
M
P
K
L
m
m
N
N
Q
Q
n
P
p
p
R
R
S
o
o
r
o
r